

TECHMADEX

GRUPA TECHMADEX

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE**

**ZA ROK OBROTOWY 2018
KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2018**

Warszawa, dnia 21 marca 2019 roku

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW

	<i>Nota nr</i>	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
<i>Działalność Kontynuowana</i>			
Przychody ze sprzedaży usług	5	11 960 256	13 302 532
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	5	105 767	4 147 000
Przychody ze sprzedaży		12 066 023	17 449 532
Koszt sprzedanych usług		(10 876 060)	(13 651 962)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów		(97 836)	(3 398 343)
Koszt własny sprzedaży		(10 973 896)	(17 050 305)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		1 092 127	399 227
Koszty sprzedaży		(547 672)	(494 834)
Koszty ogólnego zarządu		(1 912 158)	(2 129 184)
Pozostałe przychody operacyjne	7	110 437	88 866
Pozostałe koszty operacyjne	8	(232 795)	(1 909 921)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		(1 490 061)	(4 045 846)
Przychody finansowe	9	131 094	103 959
Koszty finansowe	10	(527 908)	(493 782)
Zysk ze sprzedaży udziałów wycenianych metodą praw własności		-	132 328
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		(1 886 875)	(4 303 341)
Podatek dochodowy	13, 14, 15	(354 266)	(285 372)
Zysk (strata) netto		(2 241 141)	(4 588 713)
Zysk (strata) netto przypadający:			
akcjonariuszom jednostki dominującej		(2 237 367)	(4 445 793)
akcjonariuszom niekontrolującym		(3 774)	(142 920)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Zysk (strata) netto	(2 241 141)	(4 588 713)
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane w przyszłości na zyski lub straty okresu	-	-
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	-	-
Inne całkowite dochody po opodatkowaniu	-	-
CAŁKOWITE DOCHODY RAZEM	(2 241 141)	(4 588 713)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	<i>Nota nr</i>	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
AKTYWA			
Wartości niematerialne	17	210 490	230 995
Rzeczowe aktywa trwałe	18	4 010 367	4 171 331
Należności i pożyczki	24	543 999	151 202
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	23	114	234
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	102 896	457 162
Aktywa trwałe razem		4 867 866	5 010 924
Zapasy	22	214 779	816 720
Należności handlowe oraz pozostałe należności	24	2 061 133	2 843 714
Pożyczki krótkoterminowe	21	126 377	477 828
Należności z tytułu rozliczenia kontraktów budowlanych	25	-	269 160
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	23	149 658	134 875
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	34	351 488	1 780 434
Aktywa obrotowe razem		2 903 435	6 322 731
AKTYWA RAZEM		7 771 301	11 333 655
PASYWA			
Kapitał podstawowy	26	100 000	151 583
Akcje własne (-)		(912 182)	-
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		2 301 614	7 508 761
Pozostałe kapitały		3 015 507	4 984 182
Zyski zatrzymane:		(2 696 720)	(5 666 500)
Zysk z lat ubiegłych		(459 353)	(1 220 707)
Wynik roku bieżącego		(2 237 367)	(4 445 793)
Kapitał własny		1 808 219	6 978 026
Udziały niedające kontroli		(274 676)	(270 902)
Kapitał własny razem		1 533 543	6 707 124
Zobowiązania z tytułu leasingu	29	386 043	328 613
Pozostałe zobowiązania		1 265	9 783
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	27	32 911	37 501
Zobowiązania długoterminowe razem		420 219	375 897
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	30	1 393 892	1 300 895
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	28	404 051	74 159
Zobowiązania wynikające z umowy o finansowanie aktywów trwałych	31	2 996 000	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	29	298 811	212 216
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych	27	518 859	638 349
Zobowiązania z tytułu rozliczenia kontraktów budowlanych	25	166 676	1 391 437
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe		-	598 464
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	32	39 250	35 114
Zobowiązania krótkoterminowe razem		5 817 539	4 250 634
Zobowiązania razem		6 237 758	4 626 531
PASYWA RAZEM		7 771 301	11 333 655

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał podstawowy	Akcje własne (-)	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Razem kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny razem
Saldo na dzień 01.01.2018	151 583	-	7 508 761	4 984 182	(5 666 500)	6 978 026	(270 902)	6 707 124
Zmiany zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty błędu podstawowego	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo po zmianach	151 583	-	7 508 761	4 984 182	(5 666 500)	6 978 026	(270 902)	6 707 124
<i>Zmiany w Kapitale Własnym w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018</i>						-		-
Zakup akcji własnych	-	(3 204 040)	-	-	-	(3 204 040)	-	(3 204 040)
Zaoferowanie akcji własnych pracownikom	-	273 852	-	-	-	273 852	-	273 852
Umorzenie akcji własnych	(51 583)	2 018 006	-	(1 968 675)	-	(2 252)	-	(2 252)
Pokrycie straty za poprzedni rok z Kapitału ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	-	-	(5 207 147)	-	5 207 147	-	-	-
Razem transakcje z właścicielami	(51 583)	(912 182)	(5 207 147)	(1 968 675)	5 207 147	(2 932 440)	-	(2 932 440)
Zysk (strata) netto za okres	-	-	-	-	(2 237 367)	(2 237 367)	(3 774)	(2 241 141)
<i>Inne całkowite dochody po opodatkowaniu</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem całkowite dochody	-	-	-	-	(2 237 367)	(2 237 367)	(3 774)	(2 241 141)
Przeniesienie do zysków zatrzymanych	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 31.12.2018	100 000	(912 182)	2 301 614	3 015 507	(2 696 720)	1 808 219	(274 676)	1 533 543

	Kapitał podstawowy	Akcje własne (-)	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały	Zyski zatrzymane	Razem kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	Udziały niedające kontroli	Kapitał własny razem
Saldo na dzień 01.01.2017	151 583	-	7 508 761	9 176 143	(5 412 668)	11 423 819	(127 982)	11 295 837
Zmiany zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-
Korekty błędu podstawowego	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo po zmianach	151 583	-	7 508 761	9 176 143	(5 412 668)	11 423 819	(127 982)	11 295 837
<i>Zmiany w Kapitale Własnym w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017</i>								-
Przekazanie wyniku finansowego na kapitał	-	-	-	(4 191 961)	4 191 961	-	-	-
Razem transakcje z właścicielami	-	-	-	(4 191 961)	4 191 961	-	-	-
Zysk (strata) netto za okres	-	-	-	-	(4 445 793)	(4 445 793)	(142 920)	(4 588 713)
<i>Inne całkowite dochody po opodatkowaniu</i>								-
Razem całkowite dochody	-	-	-	-	(4 445 793)	(4 445 793)	(142 920)	(4 588 713)
Przeniesienie do zysków zatrzymanych	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 31.12.2017	151 583	-	7 508 761	4 984 182	(5 666 500)	6 978 026	(270 902)	6 707 124

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>		
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(1 886 875)	(4 303 341)
Korekty:		
Amortyzacja i odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe	508 292	505 195
Amortyzacja i odpisy aktualizujące wartości niematerialne	20 903	30 607
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	369 543	400 936
Zysk (strata) ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	4 063	(58 926)
Zysk (strata) ze sprzedaży aktywów finansowych (innych niż instrumenty pochodne)	-	(132 328)
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-	8 447
Koszty odsetek	55 153	34 527
Przychody z odsetek	(106 780)	(51 214)
Korekty razem:	851 174	737 244
Zmiana stanu zapasów	601 941	(258 193)
Zmiana stanu należności	769 544	923 172
Zmiana stanu zobowiązań	(1 225 271)	372 591
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	(608 993)	148 581
Zmiana kapitału obrotowego	(462 779)	1 186 151
Zapłacony podatek dochodowy	-	1 405
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(1 498 480)	(2 378 541)
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej</i>		
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych	(398)	(1 059)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(134 404)	(237 666)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	124 052	118 971
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych	72 000	18 384
Wpływy ze sprzedaży pozostałych aktywów finansowych	-	132 741
Otrzymane odsetki	16 688	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	77 938	31 371
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</i>		
Wpływy netto z tytułu emisji akcji	271 600	-
Nabycie akcji własnych	(208 040)	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek	319 079	-
Spłaty kredytów i pożyczek	-	(71 303)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(346 705)	(273 313)
Odsetki zapłacone	(44 338)	(46 533)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(8 404)	(391 149)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów bez różnic kursowych	(1 428 946)	(2 738 319)
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych	-	(8 860)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(1 428 946)	(2 747 179)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	1 780 434	4 527 613
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	351 488	1 780 434

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**1. Informacje ogólne****1.1. Informacje o Podmiocie Dominującym**

Podmiotem dominującym Grupy Kapitałowej Techmadex („Grupa Kapitałowa”) jest Techmadex S.A. („Spółka”, „Jednostka Dominująca”). Spółka została utworzona na podstawie uchwały z dnia 8 sierpnia 2011 roku w sprawie przekształcenia spółki Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „TECHMADEX” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w spółkę TECHMADEX Spółka Akcyjna w Kancelarii Notarialnej Renata Izdebska-Skwara w Warszawie przy ulicy Pańskiej numer 96 lokal 33 (Rep. A Nr 2339/2011). Od momentu wpisu w KRS w dniu 6 września 2011 roku nastąpiła zmiana formy prawnej oraz nazwy Spółki. Siedzibą Spółki jest Warszawa, adres 02-796 Warszawa, ul. Migdałowa 91. Przed zmianą Spółka była zarejestrowana w KRS pod numerem 0000092042 i kontynuowała działalność od 29 kwietnia 1989 roku. Aktualnie Spółka zarejestrowana jest w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000394861 w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS.

Akcje Spółki notowane są na rynku NewConnect od 4 października 2012 roku. Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia – nr w PKD 33.20.Z.

1.2. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania skład Zarządu Spółki był następujący:

Dariusz Gil – - Prezes Zarządu.

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej Spółki był następujący:

Agnieszka Gil - Przewodniczący Rady Nadzorczej

Radosław Lindner - Członek Rady Nadzorczej

Andrzej Musiał - Członek Rady Nadzorczej

Błażej Piech - Członek Rady Nadzorczej

Dorota Cukier - Członek Rady Nadzorczej

2. Informacje o Grupie Kapitałowej

Na dzień bilansowy w skład Grupy Kapitałowej Techmadex wchodzi Techmadex S.A. jako Jednostka Dominująca oraz GP Energia Sp. z o.o. - spółka zależna.

Dodatkowe informacje na temat jednostek podporządkowanych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym zostały zamieszczone w Notach 19 oraz 20.

Czas trwania działalności poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej nie jest ograniczony. Sprawozdania finansowe wszystkich jednostek podporządkowanych sporządzone zostały za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej, przy zastosowaniu spójnych zasad rachunkowości.

Rokiem obrotowym Jednostki Dominującej oraz spółki wchodzącej w skład Grupy jest rok kalendarzowy.

Podstawowa działalność Grupy Kapitałowej obejmuje:

- instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia – nr w PKD 33.20.Z;
- działalność w zakresie pozostałej telekomunikacji - PKD 61.90.Z

3. Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

3.1. Następujące standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzą w życie po raz pierwszy w roku 2018:

3.1.1. **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do **MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15”** - zatwierdzone w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie);

3.1.2. Zmiany do **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** - wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” - zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie)

3.1.3. **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzone w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie);

3.1.4. Zmiany do **MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** - Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” - zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy);

3.1.5. Zmiany do **MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** - Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji - zatwierdzone w UE w dniu 27 lutego 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie);

3.1.6. Zmiany do **MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** - Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych - zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie);

3.1.7. Interpretacja **KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** - zatwierdzona w UE w dniu 28 marca 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie);

3.1.8. Zmiany do **MSSF 1 i MSR 28** w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)” - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa - zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

W/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości jednostki.

3.2. Następujące standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzące w życie po raz pierwszy po roku 2018 Grupa Kapitałowa zastosowała na koniec 2018 r.:

3.2.1. **MSSF 16 „Leasing”** - zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

3.3. Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

3.3.1. Zmiany do **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - zatwierdzone w UE w dniu 22 marca 2018 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie);

3.3.2. Interpretacja **KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

3.4. Standardy i interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 21 marca 2019 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

3.4.1. **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie);

3.4.2. **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) - Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14;

3.4.3. **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności);

3.4.4. **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** - zmiana dotycząca sposobu postępowania w przypadku zmian, ograniczenia lub rozliczenia programów świadczeń pracowniczych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku);

3.4.5. **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych

przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie);

3.4.6. **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie);

3.4.7. **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie). Według szacunków jednostki, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez jednostkę na dzień bilansowy.

Według szacunków Grupy, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

4. Stosowane zasady rachunkowości

4.1. Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku są spójne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej obowiązującymi na dzień sprawozdawczy. Grupa nie zidentyfikowała istotnych korekt w związku z wejściem w życie MSSF 9 i MSSF 15, które zmieniałyby jej sytuację finansową i wynik finansowy okresu

4.2. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości, w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego, tj. 31 grudnia 2018 roku. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego Zarząd Grupy nie identyfikuje żadnych okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupę.

Grupa zakończyła rok 2018 stratą netto przypadającą akcjonariuszom jednostki dominującej w wysokości 2.237.367 zł z jednoczesnym zmniejszeniem przychodów ze sprzedaży o 5.383.509 zł, tj. w przybliżeniu o 31 %. Zmniejszenie przychodów ze sprzedaży Grupa zanotowała głównie w segmencie przychodów ze sprzedaży towarów i materiałów, gdzie spadek wyniósł 4.041.233 zł, co stanowi zmniejszenie o ponad 97% wartości sprzedaży. Tak znaczny spadek spowodowany był czynnikami niezależnymi od Spółki- w roku 2018 nie ogłoszono relatywnie niewiele znaczących przetargów na zakup sprzętu przeładunkowego firm, których dystrybutorem jest Techmadex S.A. Wart odnotowania jest także fakt, że na sprzedaży w tym segmencie Grupa historycznie osiąga największą marżę. W roku 2018 marża brutto na sprzedaży wyniosła 9,1% podczas gdy w 2017 roku wynosiła ona 3,0%, co oznacza, że marża brutto uległa poprawie pomimo niezrealizowania wysokomarżowych kontaktów handlowych. Brak ogłoszenia przetargów na zakup sprzętu przeładunkowego miał również wpływ na

przepływy środków pieniężnych w grudniu 2018 roku – stan środków pieniężnych na zakończenie roku był niższy od przeciętnie osiąganego w latach, gdy te kontrakty były realizowane.

Pomimo dodatniej marży brutto osiągniętej przez Grupę, Grupa zakończyła rok stratą netto przypadającą akcjonariuszom jednostki dominującej w wysokości 2.237.367 zł. W ocenie Zarządu znaczący wpływ na wysokość straty w 2018 roku miało utrzymywanie zbyt wysokiego potencjału produkcyjnego w postaci wysokiego zatrudnienia pracowników w stosunku do wielkości realizowanych kontraktów, co było wynikiem oczekiwania na rozpoczęcie procesów inwestycyjnych przez odbiorców usług Grupy.

Jednocześnie znacząco wzrósł stosunek zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych. W 2018 roku wynosi on 2,0, podczas gdy w 2017 roku wynosił 0,67. Powodem wzrostu relacji jest rozpoznanie w zobowiązaniach krótkoterminowych zobowiązania wynikającego z umowy o finansowanie aktywów trwałych w wysokości 2.996.000 zł, które jest związane z transakcją przeniesienia niektórych aktywów. Spółka przeniosła własność prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z posadowionymi na nich budynkami w zamian za zwolnienie z długu powstałego na skutek zakupu akcji własnych. Zawierając umowę sprzedaży, Spółka zawarła również umowę najmu na czas nieokreślony sprzedanych nieruchomości z opcją wskazania podmiotu uprawnionego do odkupu tychże nieruchomości. Zawarte jednocześnie transakcje zostały zakwalifikowane jako umowa na finansowanie zgodnie z MSSF 15. Tym samym Grupa prezentuje w dalszym ciągu w bilansie środki trwałe oraz wartości niematerialne będące przedmiotem transakcji oraz zobowiązanie z tytułu przeniesienia praw do aktywów trwałych. Zarząd oczekuje, że zobowiązanie wynikające z umowy o finansowanie aktywów trwałych nie spowoduje wypływu środków finansowych z Grupy w perspektywie najbliższych 12 miesięcy. Po skorygowaniu wskaźnika pokrycia zobowiązań krótkoterminowych aktywami obrotowymi o zobowiązania wynikające z umowy o finansowanie aktywów trwałych, wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 0,97 i jest w ocenie Zarządu Spółki na bezpiecznym poziomie.

W dniu 12 grudnia 2018 roku Spółka podpisała czteroletnią umowę na serwis systemów pomocniczych tłoczni, co zapewni jej stabilne przepływy finansowe w perspektywie czterech lat. Realizacja umowy rozpoczęła się w lutym 2019 roku. Spółka zanotowała zysk na kontrakcie w pierwszym miesiącu działalności.

Wart zanotowania jest również fakt, że w dniu 13 marca 2019 roku strony postępowania z powództwa konsorcjum firm: Techmadex S.A., Atrem S.A. i GP Energia Sp. z o.o. przeciwko OGP Gaz-System S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 12.140.070 zł, wystąpiły do Sądu o zawieszenie postępowania na 3 miesiące na czas prowadzenia rozmów w przedmiocie ugodowego rozwiązania sporu - Sąd przychylił się do wniosku i zawiesił postępowanie na 3 miesiące. Zarząd ma nadzieję, że w tym terminie uda się wynegocjować rozwiązanie satysfakcjonujące dla obu stron sporu. Wyżej wymienione postępowanie dotyczy wykonania przez konsorcjum firm prac dodatkowych i zamiennych o wartości 12.140.070 zł dotyczących realizacji projektu Budowy Laboratorium Wzorcowania Gazomierzy, które nie zostały opłacone przez OGP Gaz-System S.A. W ocenie Zarządu wykonanie prac dodatkowych i zamiennych, a co za tym idzie poniesienie dodatkowych kosztów jest związane z działalnością operacyjną Grupy i ma wpływ na bieżącą oraz na przyszłą sytuację finansową Grupy.

4.3. Rok obrotowy

Rokiem obrotowym Grupy Kapitałowej jest rok kalendarzowy.

4.4. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą jednostki, a wszystkie kwoty wyrażone są w złotych z pominięciem groszy (o ile nie wskazano inaczej).

- 4.5. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem instrumentów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości oraz odpisów aktualizujących, jeżeli określone standardy międzynarodowe wymagają odniesienia do wartości godziwej.

Koszt historyczny ustalany jest na podstawie dokonanej zapłaty za dobra lub usługi lub wartości godziwej zapłaty, jeżeli nie jest ona wyrażona w pieniądzu lub termin zapłaty jest znacząco odroczone. Wycena niektórych składników jak zapasy, amortyzacja aktywów trwałych, należności, rozliczenia międzyokresowe kosztów, rezerwy, aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego oparta jest na szacunkach księgowych, których wysokość w przyszłości może ulec zmianie.

- 4.6. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriałową.

- 4.7. Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez jednostkę przedstawione zostały poniżej.

4.7.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Spółki i jednostek kontrolowanych przez Spółkę i jej jednostki zależne. Spółka posiada kontrolę, jeżeli:

- posiada władzę nad danym podmiotem,
- podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce,
- ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

Spółka weryfikuje swoją kontrolę nad innymi jednostkami, jeżeli wystąpiła sytuacja wskazująca na zmianę jednego lub kilku z wyżej wymienionych warunków sprawowania kontroli.

Jeżeli Spółka posiada mniej niż większość praw głosu w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu wystarczają do umożliwienia jej jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, znaczy to, że sprawuje nad nią władzę. Przy ocenie, czy prawa głosu w danej jednostce wystarczają dla zapewnienia władzy, Spółka analizuje wszystkie istotne okoliczności, w tym:

- wielkość posiadanego pakietu praw głosu w porównaniu do rozmiaru udziałów i stopnia rozproszenia praw głosu posiadanych przez innych udziałowców;
- potencjalne prawa głosu posiadane przez Spółkę, innych udziałowców lub inne strony;
- prawa wynikające z innych ustaleń umownych; a także
- dodatkowe okoliczności, które mogą dowodzić, że Spółka posiada lub nie posiada możliwości kierowania istotnymi działaniami w momentach podejmowania decyzji, w tym wzorce głosowania zaobserwowane na poprzednich zgromadzeniach udziałowców.

Konsolidacja spółki zależnej rozpoczyna się w momencie uzyskania nad nią kontroli przez Spółkę, a kończy w chwili utraty tej kontroli. Dochody i koszty jednostki zależnej nabytej lub zbytej w ciągu roku ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów w okresie od daty przejęcia przez Spółkę kontroli do daty utraty kontroli nad tą jednostką zależną. Wynik finansowy i wszystkie składniki pozostałych całkowitych dochodów przypisuje się właścicielom Spółki i udziałom niesprawnującym kontroli. Całkowite dochody spółek zależnych

przypisuje się właścicielom Spółki i udziałom niesprawnym kontroli, nawet jeżeli powoduje to powstanie deficytu po stronie udziałów niesprawnych kontroli.

W razie konieczności sprawozdania finansowe spółek zależnych koryguje się w taki sposób, by dopasować stosowane przez nie zasady rachunkowości do polityki rachunkowości Grupy Kapitałowej.

Podczas konsolidacji wszystkie wewnątrzgrupowe aktywa, zobowiązania, kapitał własny, dochody, koszty i przepływy pieniężne dotyczące transakcji dokonanych między członkami Grupy Kapitałowej podlegają całkowitej eliminacji.

4.7.2. Zmiany udziału Grupy w kapitale jednostek zależnych

Zmiany udziału Grupy w kapitale jednostek zależnych, które nie powodują utraty kontroli nad tymi jednostkami przez Grupę, rozlicza się jako transakcje kapitałowe. Wartość bilansową udziałów Grupy oraz udziałów niesprawnych kontroli koryguje się w celu uwzględnienia zmian udziału w danych jednostkach zależnych. Różnice między kwotą korekty udziałów niesprawnych kontroli a wartością godziwą uiszczoną lub otrzymaną zapłaty ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym i przypisuje właścicielom Spółki.

Jeżeli Grupa utraci kontrolę nad jednostką zależną, w rachunku zysków i strat ujmuje się zysk lub stratę, obliczone jako różnica między (i) zagregowaną kwotą otrzymanej zapłaty i wartości godziwej zachowanych udziałów a (ii) pierwotną wartością bilansową aktywów (w tym wartości firmy) i zobowiązań tej jednostki zależnej i udziałów niesprawnych kontroli. Wszystkie kwoty związane z tą jednostką zależną, pierwotnie ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach, rozlicza się tak, jak gdyby Grupa bezpośrednio zbyła odpowiadające im aktywa lub zobowiązania jednostki zależnej (tj. przenosi na wynik finansowy lub do innej kategorii kapitału własnego zgodnie z postanowieniami odpowiednich MSSF). Wartość godziwa inwestycji posiadanych w byłej jednostce zależnej na dzień utraty kontroli traktowana jest jako wartość godziwa w chwili początkowego ujęcia w celu umożliwienia ewentualnego rozliczenia kosztu poniesionego w chwili początkowego ujęcia inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.

4.7.3. Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcia innych podmiotów rozlicza się metodą przejęcia. Zapłatę przekazaną w transakcji połączenia jednostek gospodarczych wycenia się w wartości godziwej, obliczonej jako zbiorcza kwota wartości godziwych na dzień przejęcia przekazanych przez Grupę aktywów, zobowiązań zaciągniętych przez Grupę wobec poprzednich właścicieli jednostki przejmowanej oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Koszty związane z przejęciem ujmuje się w wynik w momencie ich poniesienia.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa i zobowiązania wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z następującymi wyjątkami:

- aktywa i zobowiązania wynikające z odroczonego podatku dochodowego lub związane z umowami o świadczenia pracownicze ujmuje się i wycenia zgodnie z MSR 12 „Podatek dochodowy” i MSR 19 „Świadczenia pracownicze”;
- zobowiązania lub instrumenty kapitałowe związane z programami płatności rozliczonymi na bazie akcji w jednostce przejmowanej lub w Grupie, które mają zastąpić analogiczne umowy obowiązujące w jednostce przejmowanej, wycenia się zgodnie z MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” na dzień przejęcia (patrz nota 3.16.2) oraz

- aktywa (lub grupy aktywów przeznaczone do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” wycenia się zgodnie z wymogami tego standardu.

Wartość firmy wycenia się jako nadwyżkę sumy przekazanej zapłaty, kwoty udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej poprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą udziałów w jednostce przejmowanej nad kwotę wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto i zobowiązań wycenionych na dzień przejęcia. Jeżeli po ponownej weryfikacji wartość netto wycenionych nadziei przejęcia możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań przekracza sumę przekazanej zapłaty, wartości udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej udziałów w tej jednostce uprzednio posiadanych przez jednostkę przejmującą, nadwyżkę tę ujmuje się bezpośrednio w wyniku jako zysk na okazyjnym nabyciu.

Udziały niedające kontroli stanowiące część udziałów właścicielskich i uprawniające posiadaczy do proporcjonalnego udziału w aktywach netto jednostki w przypadku jej likwidacji można początkowo wycenić w wartości godziwej lub odpowiednio do proporcji udziałów niedających kontroli w ujętej wartości możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki przejmowanej. Wyboru metody wyceny dokonuje się indywidualnie dla każdej transakcji przejęcia. Inne rodzaje udziałów niedających kontroli wycenia się w wartości godziwej lub inną metodą przepisaną w MSSF.

Jeżeli zapłata przekazana w transakcji połączenia jednostek gospodarczych obejmuje aktywa lub zobowiązania wynikające z umowy o zapłacie warunkowej, zapłatę tę wycenia się w wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje jako część wynagrodzenia przekazanego w transakcji połączenia jednostek gospodarczych. Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej kwalifikujące się jako korekty za okres objęty wyceną uwzględnia się retrospektywnie, w korespondencji z odpowiednimi korektami wartości firmy. Korekty dotyczące okresu wyceny to takie, które są wynikiem uzyskania dodatkowych informacji dotyczących „okresu objętego wyceną” (który nie może być dłuższy niż jeden rok od dnia przejęcia), dotyczących faktów i okoliczności występujących na dzień przejęcia.

Zmiany wartości godziwej zapłaty warunkowej, które nie kwalifikują się jako korekty dotyczące okresu wyceny, rozlicza się w zależności od klasyfikacji zapłaty warunkowej. Warunkowej zapłaty sklasyfikowanej jako kapitał własny nie wycenia się ponownie, a jej późniejsze uregulowanie rozlicza się w ramach kapitału własnego. Zapłata warunkowa zaklasyfikowana jako składnik aktywów lub zobowiązań podlega przeszacowaniu na kolejne dni sprawozdawcze zgodnie z MSR 39 lub MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, a wynikające z przeszacowania zyski lub straty ujmuje się w wynik.

W przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, udziały w jednostce przejmowanej uprzednio posiadane przez Grupę przeszacowuje się do wartości godziwej nadziei przejęcia, a wynikający stąd zysk lub stratę ujmuje się w wynik. Kwoty wynikające z posiadania udziałów w jednostce przejmowanej przed datą przejęcia, uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach, przenosi się do rachunku zysków i strat, jeżeli takie traktowanie byłoby poprawne w chwili zbycia tych udziałów.

Jeżeli początkowe rozliczenie księgowe połączenia jednostek na koniec okresu sprawozdawczego, w którym połączenie miało miejsce, nie jest kompletne, Grupa prezentuje w swoim sprawozdaniu finansowym tymczasowe kwoty dotyczące pozycji, których rozliczenie jest niekompletne. W okresie wyceny Grupa koryguje tymczasowe kwoty ujęte na dzień przejęcia (patrz wyżej) lub ujmuje dodatkowe aktywa albo zobowiązania dla odzwierciedlenia nowych faktów i okoliczności

występujących na dzień przejęcia, które, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na ujęcie tych kwot na ten dzień.

4.7.4. Wartość firmy

Wartość firmy wynikającą z przejęcia innego podmiotu ujmuje się według kosztu ustalonym na dzień przejęcia tego podmiotu pomniejszonym o kwotę utraty wartości.

Dla celów testu na utratę wartości wartość firmy alokuje się do poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne w ramach Grupy (lub do grup takich ośrodków), które mają odnieść korzyści z synergii będących skutkiem połączenia jednostek gospodarczych.

Ośrodek generujący przepływy pieniężne, do którego alokuje się wartość firmy, jest testowany na utratę wartości raz do roku lub częściej, jeżeli występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty wartości. Jeżeli wartość odzyskiwalna ośrodka generującego przepływy pieniężne jest mniejsza od jego wartości bilansowej, odpis z tytułu utraty wartości alokuje się tak, by w pierwszej kolejności zredukować kwotę bilansową wartości firmy alokowanej do tego ośrodka, a pozostałą część alokuje się na inne składniki aktywów tego ośrodka, proporcjonalnie do wartości bilansowej każdego z nich. Odpis z tytułu utraty wartości firmy ujmuje się bezpośrednio w wynik. Odpisów z tytułu utraty wartości firmy nie odwraca się w kolejnych okresach.

W chwili zbycia ośrodka generującego przepływy pieniężne przypisana do niego wartość firmy jest uwzględniana w obliczeniu zysku lub straty ze zbycia.

4.7.5. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach

Jednostka stowarzyszona to podmiot, na który Grupa wywiera znaczący wpływ. Znaczący wpływ jest to zdolność do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji z zakresu polityki finansowej i operacyjnej prowadzonej działalności gospodarczej; nie oznacza on jednak sprawowania kontroli bądź współkontroli nad tą polityką.

Wspólne przedsięwzięcie to ustalenie umowne, na mocy którego dwie lub więcej stron podejmuje działalność gospodarczą podlegającą współkontroli. Współkontrola jest to określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą, który występuje tylko wówczas, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne dotyczące tej działalności wymagają jednomyślnej zgody stron sprawujących współkontrolę.

Wyniki, aktywa i zobowiązania jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć ujęto w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności, z wyjątkiem przypadków, gdy inwestycja lub jej część została sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży; wówczas rozlicza się ją zgodnie z MSSF 5. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu ujmuje się początkowo w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia przekracza wartość jej udziałów w tym podmiocie (z uwzględnieniem udziałów długoterminowych, stanowiących zasadniczo część inwestycji netto Grupy w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie), Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Dodatkowe straty ujmuje się wyłącznie w zakresie odpowiadającym prawnym lub zwyczajowym zobowiązaniom przyjętym przez Grupę lub płatnościom wykonanym w imieniu jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Inwestycję w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu rozlicza się metodą praw własności od dnia, w którym dany podmiot uzyskał status wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej. W dniu dokonania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub we wspólne przedsięwzięcie kwotę, o jaką koszty inwestycji przekraczają wartość udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań tego podmiotu, ujmuje się jako wartość firmy i włącza w wartość bilansową tej inwestycji. Kwotę, o jaką udział Grupy w wartości godziwej netto w możliwych do zidentyfikowania aktywach i zobowiązaniach przekracza koszty inwestycji po przeszacowaniu, ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym w okresie, w którym dokonano tej inwestycji.

Przy ocenie konieczności ujęcia utraty wartości inwestycji Grupy w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu stosuje się wymogi MSR 39. W razie potrzeby całość kwoty bilansowej inwestycji (wraz z wartością firmy) testuje się na utratę wartości jako pojedynczy składnik aktywów, porównując jego wartość odzyskiwalną (wyższą z dwóch kwot: wartości użytkowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia) z wartością bilansową. Ujęta strata wartości stanowi część wartości bilansowej inwestycji. Odwrócenie tej utraty wartości ujmuje się zgodnie z MSR 36 w stopniu odpowiadającym późniejszemu zwiększeniu wartości odzyskiwalnej inwestycji.

Grupa zaprzestaje stosowania metody praw własności w dniu, w którym dana inwestycja przestaje być jej jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem, lub kiedy zostaje sklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży. Jeżeli Grupa zatrzymuje jakieś udziały w byłej jednostce zależnej lub wspólnym przedsięwzięciu i udziały te stanowią składnik aktywów finansowych, Grupa wycenia je na ten dzień w wartości godziwej, którą traktuje jako wartość godziwą w chwili początkowego ujęcia zgodnie z MSR 39. Różnicę między wartością bilansową jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia na dzień zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą zatrzymanych udziałów i wpływów ze zbycia części udziałów w tym podmiocie uwzględnia się przy obliczaniu zysku lub straty ze zbycia danej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Ponadto Grupa rozlicza wszystkie kwoty ujęte uprzednio w pozostałych całkowitych dochodach w odniesieniu do tej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia w taki sam sposób, w jaki należałoby rozliczać bezpośrednie zbycie odpowiednich aktywów lub zobowiązań przez tę jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie. Wobec tego, gdyby zysk lub stratę ujęte uprzednio w pozostałych całkowitych dochodach przez tę jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie przeniesiono na wynik finansowy w chwili zbycia odpowiednich aktywów lub zobowiązań, Grupa przeklasyfikowałaby ten zysk lub stratę z kapitału własnego na wynik finansowy (jako korektę reklasyfikacyjną) w chwili zaprzestania stosowania metody praw własności.

Grupa kontynuuje stosowanie metody praw własności, jeżeli inwestycja w jednostkę stowarzyszoną staje się inwestycją we wspólne przedsięwzięcie lub odwrotnie: jeżeli inwestycja we wspólne przedsięwzięcie staje się inwestycją w jednostkę stowarzyszoną. W przypadku takich zmian udziałów właścicielskich nie dokonuje się przeszacowania wartości godziwej.

Jeżeli Grupa zmniejsza udział w jednostce stowarzyszonej lub we wspólnym przedsięwzięciu, ale nadal rozlicza go metodą praw własności, przenosi na wynik finansowy część zysku lub straty uprzednio ujmowaną w pozostałych całkowitych dochodach, odpowiadającą zmniejszeniu udziału, jeżeli ten zysk lub strata podlega reklasyfikacji na wynik finansowy w chwili zbycia związanych z nim aktywów lub zobowiązań.

Jeżeli jednostka należąca do Grupy zawiera transakcje z jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem Grupy, zyski i straty wynikające z tych transakcji ujmuje się w skonsolidowanym

sprawozdaniu finansowym Grupy tylko w takim zakresie, w jakim udziały w tej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu nie są związane z Grupą.

4.7.6. Rzeczowe aktywa trwałe

- 4.7.6.1. **Środki trwałe** prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według kosztów nabycia i wytworzenia środka trwałego, poniesionych do dnia przyjęcia do używania, pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne oraz ujęte odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień przejścia na MSSF Grupa skorzystała z możliwości przeszacowania do wartości godziwej nieruchomości będących własnością Grupy, na podstawie MSSF 1 oraz wyceny wartości rynkowej przez niezależnego rzeczoznawcę. Nadwyżka z przeszacowania zwiększyła zyski zatrzymane
- 4.7.6.2. **Grunty własne** nie podlegają amortyzacji. Grupa Kapitałowa traktuje nadanie prawa wieczystego użytkowania jako leasing operacyjny. W przypadku nabycia takich praw na rynku wtórnym prezentowane są one jako wartości niematerialne i amortyzowane w okresie przewidywanego ich użytkowania.
- 4.7.6.3. **Środki trwałe w budowie** prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do dnia, zanim środek zostanie przekazany do użytkowania, według kosztów poniesionych na nabycie i wytworzenie środka trwałego, pomniejszonych o ujęte odpisy z tytułu utraty wartości.
- 4.7.6.4. **Środki trwałe przyjęte do używania na podstawie umowy leasingu finansowego** wyceniane są na moment początkowego ujęcia w wartości godziwej lub w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, w zależności która z tych kwot jest niższa.
- 4.7.6.5. **Odpisów amortyzacyjnych** dokonuje się metodą liniową w okresie przewidywanej użyteczności ekonomicznej ustalonej dla danego środka, począwszy od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia środka trwałego do używania. Jeżeli wartość początkowa środka nie przekracza 10.000 zł, którą Spółka przyjęła do odpisów jednorazowych, ujmuje się je w koszty okresu bieżącego. Szacowane okresy użytkowania, wartości rezydualne oraz metody amortyzacji są weryfikowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego (z prospektywnym zastosowaniem wszelkich zmian w szacunkach).

Grupa zakłada poniższe okresy ekonomicznej użyteczności dla poszczególnych kategorii środków trwałych:

Budynki	20 – 40 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	5 – 25 lat
Środki transportu	3 – 10 lat
Pozostałe środki trwałe	3 - 10 lat

- 4.7.6.6. **Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych przyjętych do używania na podstawie umowy leasingu finansowego** dokonuje się przez okres ich przewidywanego użytkowania ekonomicznego na takich samych zasadach jak aktywa własne. W sytuacji, gdy nie ma wystarczającej pewności, że własność składnika użytkowanego na podstawie umowy leasingu zostanie przeniesiona na koniec okresu leasingu, aktywa są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przez okres leasingu lub ich ekonomicznej użyteczności.
- 4.7.6.7. **Składnik rzeczowych aktywów trwałych usuwa się z bilansu** na moment zbycia lub gdy nie można oczekiwać, że przyniesie w przyszłości korzyści ekonomiczne z dalszego użytkowania lub zbycia. Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zbycia lub

wycofania z użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych są ujmowane w wyniku okresu, w którym dane składniki aktywów zostały usunięte z bilansu (obliczone jako różnicę między wpływem ze sprzedaży a wartością bilansową tego składnika).

4.7.7. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne utrzymywane są dla korzyści w postaci czynszu i/lub zwiększenia wartości kapitału (obejmują również nieruchomości w budowie przeznaczone na cele inwestycyjne). Nieruchomości te wycenia się początkowo według kosztu, z uwzględnieniem kosztu transakcji. Po ujęciu początkowym, nieruchomości inwestycyjne wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmuje się w wynik finansowy w okresie, w którym powstały. Nieruchomości inwestycyjne wyksięgowuje się z bilansu w chwili zbycia lub wycofania z użytkowania, jeżeli jednostka nie może oczekiwać osiągnięcia z nich dalszych korzyści ekonomicznych z tytułu ich zbycia. Zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości z bilansu (obliczone jako różnicę między wpływem ze sprzedaży a wartością bilansową tego składnika) ujmuje się w wynik finansowy okresu, w którym nastąpiło usunięcie z bilansu.

4.7.8. Wartości niematerialne

Nabyte aktywa niematerialne o określonym okresie ekonomicznej użyteczności wykazuje się według kosztu pomniejszonego o umorzenie i skumulowaną utratę wartości. Amortyzację ujmuje się liniowo w szacowanym okresie ekonomicznej użyteczności. Oszacowany okres ekonomicznej użyteczności i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji na koniec każdego okresu sprawozdawczego, a skutki zmian szacunków rozlicza się prospektywnie. Nabyte aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie ekonomicznej użyteczności wykazuje się według kosztu pomniejszonego o skumulowaną utratę wartości.

Grupa zakłada poniższe okresy ekonomicznej użyteczności dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

Prawa wieczystego użytkowania gruntów nabyte na rynku wtórnym	20 – 40 lat
Koszty badań i rozwoju	3 – 7 lat
Patenty oraz licencje	3 – 7 lat
Pozostałe	2 – 7 lat

4.7.9. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia

Aktywa trwałe i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do zbycia, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w wyniku transakcji zbycia, a nie w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji zbycia jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowego zbycia w swoim obecnym stanie (zgodnie z ogólnie przyjętymi warunkami handlowymi). Klasyfikacja składnika aktywów, jako przeznaczonego do zbycia, uwzględnia oczekiwania kierownictwa Grupy co do przeprowadzenia transakcji zbycia w ciągu roku od momentu klasyfikacji. Aktywa trwałe (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

4.7.10. Ujmowanie przychodów i kosztów ze sprzedaży towarów i usług

4.7.10.1. Przychody

Zasady ujmowania przychodów z działalności operacyjnej określone zostały w MSSF 15 „Przychody”.

Przychód wycenia się w cenie transakcyjnej, czyli kwocie wynagrodzenia, które - zgodnie z oczekiwaniem - będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba wskazane rodzaje. Kwota wynagrodzenia odzwierciedlona jest zazwyczaj przez kwotę otrzymaną bądź należną, po pomniejszeniu o przewidywane rabaty, zwroty klientów i podobne pomniejszenia, w tym podatek od towarów i usług oraz inne podatki związane ze sprzedażą za wyjątkiem podatku akcyzowego a także kary umowne.

Jeżeli termin płatności jest odroczony, jednostka ocena czy umowa przewiduje istotny element finansowania. W przypadku zidentyfikowania istotnego elementu finansowania przychód ustala się w dacie powstania w kwocie zdyskontowanej. Wartość dyskonta stanowi przychód odsetkowy (finansowy) ujmowany zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej w okresie odroczonego terminu płatności. Nie dyskontuje się przychodów, jeżeli termin płatności nie przekracza 1 roku.

Grupa wycenia usługi niezakończone na dzień bilansowy jako świadczenia realizowane w czasie. W odniesieniu do takich transakcji przychód jest ustalany, jeżeli jego wysokość można wiarygodnie oszacować i istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka gospodarcza uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz jeżeli poniesione koszty można wycenić w sposób wiarygodny. Przychody te wycenia się na podstawie stopnia zaawansowania realizacji transakcji na dzień bilansowy.

W przypadku zidentyfikowania odrębnych świadczeń dla klienta wynikających z umowy, wynagrodzenie rozliczane jest na te świadczenia, a moment ujęcia przychodów ustalany jest odrębnie.

Przychody i koszty uzyskane ze sprzedaży instrumentów finansowych wykazuje się w dacie wyłączenia zbywanego instrumentu finansowego z bilansu zgodnie z MSSF 9.

4.7.10.2. Koszty

Koszty ujmowane są w ciężar wyniku finansowego w dacie ich poniesienia, tzn. w dacie wyłączenia aktywów lub ujęcia zobowiązań, którym odpowiadają.

Koszty świadczeń pracowniczych ujmowane są w okresie, w którym pracownicy świadczyli dotyczącą ich pracę.

Koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu, w którym je poniesiono, za wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów. W takim przypadku jednostka aktywuje koszty finansowania zewnętrznego jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, zgodnie z MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”.

Grupy może ponosić nakłady na prace badawcze i rozwojowe, które podlegają odpowiedniemu ujęciu księgowemu. W przypadku wystąpienia nakładów na prace badawcze ujmowane są one jako koszt okresu. Nakłady na prace rozwojowe podlegają ocenie kierownictwa pod względem spełnienia kryteriów ich ujmowania w bilansie jako aktywa.

4.7.11. Wpływ MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

W 2018 roku Grupa wygenerowała przychody w podziale na następujące kategorie:

Przychody ze sprzedaży usług budowlanych	2 956 483
Przychody ze sprzedaży usług pozostałych	9 003 773
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	105 767

Zastosowanie nowego standardu MSSF 15 z dniem 1 stycznia 2018 nie wpłynęło istotnie na załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

4.7.12. Leasing

Do końca 2017 roku w przypadku składników majątkowych będących przedmiotem leasingu finansowego, podlegały one wykazaniu jako aktywa korzystającego, zaś w przypadku leasingu operacyjnego jako aktywa leasingodawcy.

W przypadku leasingu finansowego Grupa ujmowała zdyskontowaną wartość zobowiązania (bez części odsetkowej) w podziale na zobowiązania długo- i krótkoterminowe. Część odsetkowa rat leasingowych ujmowana jest jako koszty okresu. Jeżeli Grupa nie planowała skorzystania z opcji wykupu przedmiotu leasingu finansowego, ustalała okres ekonomicznej użyteczności nie dłuższy niż czas trwania umowy leasingu.

Jeżeli Grupa dokonywała transakcji leasingu zwrotnego, to ewentualny zysk z tytułu zbycia składnika aktywów do leasingodawcy nie podlegał ujęciu jako przychody i był rozliczany w czasie, chyba że leasing zwrotny był leasingiem operacyjnym i transakcję zawarto według wartości godziwych.

Od 1 stycznia 2019 zgodnie z MSSF 16, wprowadzony zostaje pojedynczy model leasingu dla leasingobiorców. Grupa podjęła decyzję o wdrożeniu MSSF 16 Leasing od 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 16 określa zasady ujmowania, wyceny, prezentacji oraz ujawnień umów spełniających kryteria umów leasingowych. Zawarte umowy leasingowe powodują powstanie u leasingobiorcy prawa do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązania z tytułu leasingu. Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca jest zobowiązany:

- ująć w księgach aktywa i zobowiązania dla wszystkich umów leasingowych zawartych na okres dłuższy niż 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy przedmiotem umowy jest składnik aktywów o niskiej wartości,
- ująć amortyzację składnika aktywów z tytułu praw do użytkowania w rachunku zysków i strat (chyba że amortyzacja kwalifikuje się do ujęcia jako nakład w wartości początkowej innego składnika aktywów),
- ująć koszty finansowe z tytułu wyceny zobowiązania.

W efekcie przeprowadzonej przez Grupę analizy, na dzień zastosowania MSSF 16 po raz pierwszy, w bilansie Grupy zostały wykazane nowe istotne składniki aktywów, spełniające kryteria nowego standardu, tj. leasing operacyjny samochodów oraz prawo do wieczystego użytkowania. W 2018 roku Spółka przeniósła własność prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z posadowionymi na nich budynkami w zamian za zwolnienie z długu powstałego na skutek zakupu akcji własnych o czym

mowa w Nocie 32. Zawierając umowę sprzedaży Spółka zawarła również umowę najmu na czas nieokreślony sprzedanych nieruchomości z opcją wskazania podmiotu uprawnionego do odkupu tychże nieruchomości. Pierwotnie transakcja ta została ujęta jako sprzedaż, a po analizie Spółka wycofała księgowanie sprzedaży i Spółka prezentuje w dalszym ciągu w bilansie środki trwałe oraz wartości niematerialne będące przedmiotem transakcji oraz zobowiązanie z tytułu przeniesienia praw do aktywów trwałych.

Dla wymienionych składników, Grupa jako leasingobiorca ujmie zobowiązanie z tytułu leasingu wycenione w wartości bieżących opłat z uwzględnieniem dyskonta oraz ujmie składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniom z tytułu leasingu, powiększonej o dotychczas wykazywane kwoty.

Grupa podjęła decyzję o wdrożeniu MSSF 16 przy zastosowaniu uproszczonego podejścia, tj. retrospektywnie z łącznym efektem pierwszego zastosowania niniejszego standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania. Pozwala to na nieprzekształcanie danych porównawczych, oraz ujęcie skutku zastosowania standardu jako korekty bilansu otwarcia.

Grupa zdecydowała, że aktywa z tytułu prawa do użytkowania będą prezentowane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz zostanie również rozpoznane zobowiązanie z tytułu leasingu będzie prezentowane w podziale na długo i krótkoterminowe.

4.7.13. Waluty obce

Transakcje w walucie innej niż waluta funkcjonalna (transakcje w walucie obcej) wykazuje się po kursie waluty obowiązującym na dzień przeprowadzenia transakcji. W zależności od rodzaju przeprowadzonej transakcji Grupa stosuje kurs kupna lub sprzedaży banku, z którego usług korzysta Spółka lub kurs średni NBP. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według kursu średniego NBP ustalonego na ten dzień. Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych, ujmowane są w rachunku zysków i strat z wyjątkiem:

- różnic kursowych związanych z kosztami finansowania zewnętrznego, dotyczących aktywów w okresie ich dostosowywania, które włącza się do kosztów tych aktywów i traktuje jako korekty kosztów odsetkowych kredytów w walutach obcych;
- różnic kursowych wynikających z transakcji przeprowadzonych w celu zabezpieczenia przed określonym ryzykiem walutowym ;

Niepieniężne pozycje wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych przelicza się po średnim kursie NBP obowiązującym w dniu ustalenia wartości godziwej. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego przelicza się po średnim kursie NBP obowiązującym w dniu dokonania transakcji.

4.7.14. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związane z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. Przychody z inwestycji uzyskane w wyniku krótkoterminowego inwestowania pozyskanych środków zewnętrznych przeznaczonych bezpośrednio na finansowanie nabycia lub wytworzenia składników majątku, pomniejszają wartość kosztów finansowania zewnętrznego podlegających kapitalizacji. Wszelkie pozostałe koszty

finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio na wynik w okresie, w którym zostały poniesione.

4.7.15. Dotacje rządowe

Dotacje rządowe ujmuje się w wynik systematycznie, za każdy okres, w którym Grupa Kapitałowa ujmuje wydatki jako koszty, których kompensatę ma stanowić dotacja. W szczególności dotacje, których podstawowym warunkiem udzielenia jest zakup, budowa lub inny rodzaj nabycia aktywów trwałych, ujmuje się jako odroczone przychody w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i odnosi się na wynik systematycznie w uzasadnionych kwotach przez okres ekonomicznej użyteczności związanych z nimi aktywów.

4.7.16. Koszty świadczeń pracowniczych oraz z tytułu rozwiązania umów

4.7.16.1. Koszty świadczeń emerytalnych

Płatności na rzecz określonych programów ujmuje się jako koszt w momencie kiedy pracownicy nabyli prawa lub wykonali usługi uprawniające do udziału w programach z zastosowaniem wyceny aktuarialnej na dzień bilansowy. Odsetki netto oblicza się przy zastosowaniu stopy dyskontowej z początku okresu zobowiązania lub aktywów z tytułu świadczenia netto. Składniki kosztów określonych świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się:

- koszty bieżącego zatrudnienia w pozycji kosztów operacyjnych,
- koszty odsetek netto w kosztach finansowych,
- przeszacowania, zyski i straty aktuarialne w innych dochodach całkowitych, które następnie wykazywane są w zyskach zatrzymanych i nie są przenoszone do rachunku zysków i strat.

4.7.16.2. Krótkoterminowe i inne długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu świadczeń dla pracowników z tytułu wynagrodzeń, urlopów wypoczynkowych i zwolnień lekarskich są ujmowane w okresie w którym dane usługi zostały wykonane w wartości niezdyktowanych spodziewanych świadczeń jakie mają być wypłacone w zamian za tę pracę.

4.7.17. Płatności na bazie akcji realizowane przez Grupę

Płatności na bazie akcji rozliczane w instrumentach kapitałowych na rzecz pracowników i innych osób świadczących podobne usługi wycenia się w wartości godziwej instrumentów kapitałowych na dzień ich przyznania. Wartość godziwą płatności na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych określoną w dniu ich przyznania odnosi się w koszty metodą liniową w okresie nabywania uprawnień, na podstawie oszacowań jednostki co do instrumentów kapitałowych, do których ostatecznie zostaną nabyte prawa, drugostronnie zwiększając kapitał. Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa weryfikuje oszacowania dotyczące liczby instrumentów kapitałowych przewidywanych do przyznania. Ewentualny wpływ weryfikacji pierwotnych oszacowań ujmuje się w rachunku zysków i strat przez pozostały okres przyznania, z odpowiednią korektą kapitału na świadczenia pracownicze rozliczane w instrumentach kapitałowych.

4.7.18. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący do zapłaty oraz podatek odroczony.

4.7.18.1. Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego okresu sprawozdawczego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów przejściowo niepodlegających opodatkowaniu i kosztów przejściowo niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

4.7.18.2. Podatek odroczony

Podatek odroczony ujmuje się od różnic przejściowych między wartością bilansową składników aktywów i zobowiązań w sprawozdaniu finansowym a odpowiadającą im wartością podatkową stosowaną do obliczania wysokości zysku opodatkowanego w przypadku ich rozliczenia lub zbycia, a także od nierozliczonych strat podatkowych oraz niewykorzystanych ulg podatkowych. Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego ujmuje się zasadniczo dla wszystkich dodatnich różnic przejściowych. Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie tych różnic przejściowych. Tego rodzaju aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie ujmuje się, jeżeli różnice przejściowe wynikają z wartości firmy lub z początkowego ujęcia (poza połączeniem jednostek) innych aktywów i zobowiązań w transakcji, która nie wpływa na zysk podatkowy ani księgowy.

Ujmuje się rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego od dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, chyba że Grupa Kapitałowa jest w stanie kontrolować odwrócenie różnicy przejściowej i jest prawdopodobne, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w dającej się przewidzieć przyszłości. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z ujemnych różnic przejściowych związanych z takimi inwestycjami i udziałami są ujmowane tylko do tego stopnia, że jest prawdopodobne, że będą wystarczające zyski podlegające opodatkowaniu, na podstawie których będzie można wykorzystać korzyści podatkowe wynikające z różnic przejściowych oraz, że oczekuje się, iż różnice przejściowe ulegną odwróceniu w dającej się przewidzieć przyszłości. Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne.

4.7.18.3. Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres

Podatek bieżący i odroczony ujmuje się w wynik, z wyjątkiem przypadków dotyczących pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym. W takiej sytuacji podatek bieżący i odroczony ujmuje się również odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

4.7.19. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych oprócz wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i aktywów niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy nie jest możliwe oszacowanie wartości odzyskiwalnej składnika aktywów, przeprowadza się analizę wartości odzyskiwalnej dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego jednostki alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji. W przypadku aktywów niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz jeszcze nieprzyjętych do użytkowania, test utraty wartości przeprowadzany jest corocznie oraz dodatkowo wtedy, gdy występują przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości. Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Wartość użytkowa odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem, uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła.

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nieprzekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów/ jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie w wynik.

4.7.20. Należności

Należności handlowe (należności z tytułu dostaw i usług) ujmuje się początkowo według ceny transakcyjnej wynikającej z umowy, a następnie wycenia się według zamortyzowanego kosztu metodą efektywnej stopy procentowej, pomniejszając je o odpisy na oczekiwane straty kredytowe (w tym z tytułu utraty wartości). Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości należności handlowych tworzy się na bazie kalkulacji strat oczekiwanych.

Grupa wylicza oczekiwane straty kredytowe dla należności handlowych na bazie danych historycznych dotyczących spłat należności przez kontrahentów, skorygowanych w stosowanych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości oraz oczekiwania makroekonomiczne.

Odpis z tytułu utraty wartości jest aktualizowany na każdy dzień sprawozdawczy.

Poważne problemy finansowe dłużnika, prawdopodobieństwo, że dłużnik ogłosi bankructwo lub wystąpi o postępowanie układowe, znaczące opóźnienia w spłatach są przesłankami wskazującymi, że należności handlowe lub inne wierzytelności utraciły wartość. Kwotę odpisu aktualizującego

wartości ujmuje się w zysku lub stracie bieżącego okresu w pozostałych kosztach operacyjnych. Analogicznie w przypadku nieściągalności należności handlowej jednostka dokonuje odpisu wykazując go w pozostałych kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

4.7.21. Zapasy

Wartość początkową zapasów towarów i materiałów na moment początkowego ujęcia wycenia się w cenie nabycia powiększonej o koszty zakupu lub koszty wytworzenia, z uwzględnieniem kosztów przystosowania składnika zapasów do stanu zgodnego z przeznaczeniem. Na dzień bilansowy zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu (wartości początkowej) lub wartości netto możliwej do uzyskania. Koszty rozchodu zapasów (głównie zużycia lub wydania w związku ze sprzedażą) ustalane są metodą FIFO.

Zapasy produkcji w toku wycenia się w koszcie wytworzenia obejmującym koszty bezpośrednie oraz uzasadnioną część kosztów pośrednich. Wartość netto możliwą do uzyskania stanowi szacunkową cenę sprzedaży zapasów pomniejszoną o wszelkie szacowane koszty dokończenia produkcji / wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

4.7.22. Rezerwy

Rezerwy tworzone są w przypadku, kiedy na jednostce ciąży istniejący obowiązek, prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania. Ujmowana kwota rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów (w przypadku gdy wpływ pieniądza w czasie jest istotny). Jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że część lub całość korzyści ekonomicznych wymaganych do rozliczenia rezerwy będzie można odzyskać od strony trzeciej, należność tę ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli prawdopodobieństwo odzyskania tej kwoty jest odpowiednio wysokie i da się ją wiarygodnie wycenić.

4.7.23. Umowy rodzące obciążenia

Bieżące zobowiązania wynikające z umów rodzących obciążenia ujmuje się i wycenia jak rezerwy. Za umowę rodzącą obciążenia uważa się umowę zawartą przez jednostkę, wymuszającą nieuniknione koszty realizacji zobowiązań umownych, których wartość przekracza wysokość korzyści ekonomicznych przewidywanych w ramach umowy.

4.7.24. Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest tylko wtedy, gdy Grupa Kapitałowa opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji i ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia.

4.7.25. Instrumenty finansowe

Grupa ujmuje składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się związana postanowieniami umowy instrumentu.

Grupa zaprzestaje ujmować składnik aktywów finansowych na moment wygaśnięcia praw wynikających z umowy do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika aktywów lub do momentu, kiedy prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z aktywa finansowego są przekazywane w transakcji przenoszącej zasadniczo wszystkie znaczące ryzyka i korzyści wynikające z ich posiadania.

Klasyfikacja instrumentów finansowych

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe zgodnie z wymaganiami MSSF 9.

Klasyfikacja instrumentów finansowych jest dokonana w oparciu o model biznesowy zarządzania grupami aktywów finansowych oraz charakterystykę umownych przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów i zobowiązań finansowych. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia, z wyjątkiem pozycji wykazywanych na moment pierwszego zastosowania MSSF 9. Klasyfikacja instrumentów pochodnych zależy od ich przeznaczenia oraz spełnienia wymogów zawartych w MSSF 9.

W związku z wdrożeniem MSSF 9, Grupa dokonała klasyfikacji instrumentów finansowych do następujących kategorii:

4.7.25.1. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Składnik aktywów jest ujmowany jako wyceniany wg zamortyzowanego kosztu jeśli spełnia poniższe warunki:

- jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty,
- nie jest przeznaczony do obrotu.

Do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie klasyfikowane są należności handlowe (należności z tytułu dostaw i usług), pożyczki udzielone, należności pozostałe oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Pozycje te są wyceniane na dzień bilansowy w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie są wyceniane z uwzględnieniem oczekiwanych strat kredytowych.

4.7.25.2. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Grupa klasyfikuje do tej grupy aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, inwestycje w notowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe oraz aktywa finansowe, które nie zostały zaliczone do aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez całkowite dochody. W związku z klasyfikacją w wyniku finansowym ujęte zostają zmiany wartości godziwej aktywów finansowych w okresie ich powstania. W wyniku finansowym ujmuje się również przychody z odsetek oraz otrzymanych dywidend z notowanych na aktywnym rynku instrumentów kapitałowych.

4.7.25.3. Aktywa finansowe wycenianie w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Grupa ta obejmuje dwie podgrupy:

- inwestycje w instrumenty kapitałowe przez pozostałe całkowite dochody,
- dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe przez pozostałe całkowite dochody mogą obejmować inwestycje w instrumenty kapitałowe (akcje, udziały inne niż dotyczące inwestycji w spółki zależne i stowarzyszone) nieprzeznaczone do obrotu, które zostały wskazane przez kierownictwo do takiej wyceny.

Grupa klasyfikuje dłużne aktywa finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, jeżeli spełnione są poniższe warunki:

- składnik jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno utrzymywanie przepływów pieniężnych, wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek do kwoty głównej pozostałej do spłaty,
- składnik nie jest przeznaczony do obrotu.

Skutki wyceny aktywów zaklasyfikowanych do wskazanej kategorii ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach. Przychody z tytułu odsetek z inwestycji w instrumenty dłużne ujmują się w wyniku finansowym. Dywidendy z instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez całkowite dochody ujmują się w wyniku finansowym, jako przychód. W przypadku zbycia instrumentów kapitałowych zaliczonych do wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, przeszacowania ujęte w kapitale rozliczane są w ramach kapitałów (nie wpływają na wynik finansowy okresu). W przypadku zbycia dłużnych aktywów finansowych zaliczonych do wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, zyski lub straty skumulowane w kapitale zostają ujęte (przeklasyfikowane) w wyniku finansowym.

4.7.25.4. Zobowiązania finansowe wycenianie w zamortyzowanym koszcie

Grupa do wyceny w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje pożyczki otrzymane, kredyty zaciągnięte, zobowiązania z tytułu dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania handlowe (z tytułu dostaw i usług) oraz pozostałe zobowiązania podlegające MSSF 9. Koszty z tytułu odsetek ujmowane są przez Grupę w wyniku finansowym z wyjątkiem sytuacji, gdy kwalifikują się do ujęcia w wartości początkowej aktywów.

Zobowiązania finansowe wyceniane są w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

4.7.26. Wpływ MSSF 9 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy

Z dniem 1 stycznia 2018 roku Grupa zaimplementowała standard MSSF 9. Grupa podjęła decyzję o wdrożeniu standardu z dniem 1 stycznia 2018 roku bez korygowania danych porównywalnych, co oznacza, że dane za rok 2017 oraz za 2018 nie są porównywalne.

Grupa dokonała oceny wpływu MSSF 9 na sprawozdanie finansowe i w efekcie wdrożenia MSSF 9 nie wystąpiła konieczność korygowania danych na dzień 31 grudnia 2017.

Poniższa tabela prezentuje wpływ wdrożenia MSSF 9 na klasyfikację i sposób wyceny aktywów i zobowiązań finansowych

Klasy instrumentów finansowych	Klasyfikacja MSR 39	Klasyfikacja MSSF 9	Wartość bilansowa na 01.01.2018 MSR 39	Wartość bilansowa na 01.01.2018 MSSF 9
Należności i pożyczki	pożyczki i należności	zamortyzowany koszt	151 202	151 202
Należności handlowe oraz pozostałe należności	pożyczki i należności	zamortyzowany koszt	2 843 714	2 843 714
Pożyczki krótkoterminowe	pożyczki i należności	zamortyzowany koszt	477 828	477 828
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	pożyczki i należności	zamortyzowany koszt	1 780 434	1 780 434
Zobowiązanie z tytułu leasingu	zamortyzowany koszt	zamortyzowany koszt	540 829	540 829
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	zamortyzowany koszt	zamortyzowany koszt	1 300 895	1 300 895
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	zamortyzowany koszt	zamortyzowany koszt	74 159	74 159

Z dniem 1 stycznia 2018 roku Grupa zaklasyfikowała aktywa finansowe do następujących kategorii:

- wyceniane wg zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, oraz
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Klasyfikacja uzależniona jest od przyjętego modelu zarządzania aktywami oraz warunków umownych przepływów pieniężnych.

Należności handlowe (z tytułu dostaw i usług) są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu i podlegają odpisowi z tytułu utraty wartości. Wraz z wejściem w życie MSSF 9 zmienił się sposób kalkulacji odpisu z modelu strat poniesionych na model strat oczekiwanych. Z uwagi na brak istotnego elementu finansowania, odpis jest wyliczany na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności.

Pożyczki są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu. Grupa oceniła udzielone pożyczki zgodnie z przyjętym modelem utraty wartości opartym na prawdopodobieństwie niewystąpienia spłaty (modelem strat oczekiwanych). Analiza wykazała, że pożyczki mają niskie ryzyko kredytowe i w związku z tym potencjalny odpis byłby nieistotny.

Środki pieniężne podlegają wycenie wg zamortyzowanego kosztu. Wraz z wejściem w życie MSSF 9 zmienił się sposób kalkulacji odpisu (model strat oczekiwanych). Do oceny ryzyka użyto zewnętrznych ratingów bankowych. Analiza wykazała, że środki pieniężne mają niskie ryzyko kredytowe i w związku z tym potencjalny odpis byłby nieistotny.

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz innych instrumentów dłużnych – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu i implementacja MSSF 9 nie wpłynie na zmianę ich wyceny.

Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania – są wyceniane według zamortyzowanego kosztu i implementacja MSSF 9 nie wpłynie na zmianę ich wyceny.

4.7.27. Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego przeprowadza się analizę aktywów finansowych celem stwierdzenia występowania przesłanek utraty wartości. Składnik aktywów finansowych jest dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jeżeli wystąpiło zdarzenie, jedno lub więcej, mające ujemny wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne w ramach tego składnika aktywów finansowych.

Odpis z tytułu utraty wartości należności z tyt. dostaw i usług (handlowych) tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że Grupa nie będzie mogła odzyskać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków płatności należności. Przesłanki wskazujące, że należności z tytułu dostaw i usług utraciły wartość mogą być następujące:

- poważne problemy finansowe dłużnika,
- prawdopodobieństwo, że dłużnik ogłosi bankructwo lub będzie podmiotem finansowej reorganizacji,
- opóźnienia w spłatach.

Kwota odpisu jest różnicą pomiędzy wartością księgową danego składnika aktywów a wartością bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych według efektywnej stopy procentowej. W przypadku, gdy niewykonanie zobowiązania nie wystąpiło, wartość bieżącą szacowanych przyszłych przepływów waży się prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania.

W przypadku należności handlowych, które nie mają znaczącego elementu finansowania, Grupa stosuje podejście uproszczone wymagane w MSSF 9 i wycenia odpisy z tyt. utraty wartości w wysokości strat kredytowych oczekiwanych w całym okresie życia należności od momentu jej początkowego ujęcia. Grupa ustala odpis uwzględniając różne przedziały wiekowe należności lub okresy przeterminowania.

Na każdy dzień bilansowy Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu należności (z wyjątkiem należności handlowych) i dłużnych papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia. Celem wymogów w zakresie utraty wartości jest ujęcie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia wszystkich instrumentów, w odniesieniu do których odnotowano znaczny wzrost ryzyka kredytowego do momentu początkowego ujęcia – niezależnie od tego, czy ocenianie one były indywidualnie czy zbiorowo mając na względzie wszystkie racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, włączając w to dane dotyczące przyszłości. Jeżeli znaczące pogorszenie ryzyka kredytowego nie wystąpiło, odpis ustalany jest z perspektywy kolejnych 12 miesięcy.

Grupa wycenia oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentów w sposób, który uwzględnia: ważoną prawdopodobieństwem kwotę, wartość pieniądza w czasie oraz racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje dostępne na dzień sprawozdawczy

dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

Niewykonanie zobowiązania związane jest z wystąpieniem jednego ze zdarzeń:

- Grupa uznaje, że mało prawdopodobne jest, aby dłużnik spłacił swoje zobowiązanie kredytowe w całości w umownym terminie, bez uwzględniania kwot otrzymanych z zabezpieczeń lub podobnych działań;
- Dłużnik zalega ze znaczącą płatnością przez okres dłuższy niż 90 dni.

4.7.28. Usunięcie składnika aktywów finansowych z bilansu

Grupa usuwa z bilansu składnik aktywów finansowych w przypadku, gdy prawa umowne do przepływów pieniężnych generowanych przez ten składnik wygasną lub gdy przeniesie dany składnik aktywów oraz wszystkie związane z nim rodzaje ryzyka i korzyści wynikające z praw własności na inną jednostkę. W przypadku, gdy jednostka nie przenosi generalnie całego ryzyka i korzyści wynikających z instrumentu na kontrahenta ani ich nie zachowuje, ale nadal sprawuje kontrolę nad przeniesionym składnikiem aktywów, ujmuje zachowane udziały w tym składniku i związane z nimi zobowiązania, które będzie musiała uiścić. Jeżeli jednostka zachowuje całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z instrumentu finansowego, nadal ujmuje ten składnik wraz z odpowiednim zobowiązaniem finansowym. W chwili całkowitego usunięcia składnika aktywów z bilansu, różnicę między jego wartością bilansową a sumą otrzymanej i należnej zapłaty oraz skumulowanego zysku lub straty ujętych w pozostałych całkowitych dochodach i skumulowanych w kapitale własnym dla dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ujmuje się w wyniku finansowym okresu. W przypadku usunięcia z bilansu części składnika aktywów finansowych (np. jeżeli jednostka zachowuje możliwość odkupu części przekazanego składnika aktywów), pierwotną wartość bilansową tego składnika alokuje się między część nadal ujmowaną w ramach działalności kontynuowanej, a część wyksięgowaną w oparciu o relatywne wartości godziwe tych części na dzień przekazania. Różnicę między wartością bilansową alokowaną do części składnika aktywów usuniętej z bilansu a sumą zapłaty otrzymanej za tę część oraz skumulowany zysk lub stratę alokowane do tej części i uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach (dla dłużnych aktywów finansowych) ujmuje się w wynik finansowy okresu. Skumulowany zysk lub stratę uprzednio ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach alokuje się między część składnika aktywów nadal ujmowaną w bilansie a część wyksięgowaną odpowiednio do relatywnej wartości godziwej obu tych części.

W przypadku zbycia inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jednostka przeprowadza ich wycenę na dzień zbycia zgodnie z zasadami przewidzianymi na dzień bilansowy. W wyniku finansowym okresu jednostka ujmuje jedynie różnicę między ceną transakcyjną a bieżącą wartością bilansową.

4.7.29. Umowy gwarancji finansowej

Umowa gwarancji finansowej to umowa nakładająca na emitenta obowiązek dokonania określonych płatności kompensujących posiadaczowi stratę poniesioną wskutek niewywiązania się określonego dłużnika z obowiązku płatności wynikającego z warunków danego instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowej emitowane przez jednostkę wycenia się początkowo w wartości godziwej, a jeżeli nie zostały sklasyfikowane jako WGPW, wycenia się je następnie według wyższej z następujących kwot:

- wartości rezerwy oszacowanej zgodnie z modelem oczekiwanych strat kredytowych;

- początkowo ujętej kwoty, pomniejszonej, tam gdzie ma to zastosowanie, o łączną amortyzację ujętą zgodnie z zasadami ujmowania przychodów.

4.7.30. Zaprzestanie ujmowania zobowiązań finansowych

Grupa Kapitałowa zaprzestaje ujmowania zobowiązań finansowych wyłącznie w przypadku ich wypełnienia, umorzenia lub wygaśnięcia. Różnicę między wartością bilansową usuniętego zobowiązania finansowego a zapłatą uiszczoną lub należną ujmuje się w wynik.

4.7.31. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa Kapitałowa zawiera umowy instrumentów pochodnych, za pomocą których zarządza ryzykiem stopy procentowej i kursowym. Obejmują one przede wszystkim kontrakty forward.

Instrumenty pochodne ujmuje się początkowo w wartości godziwej na dzień podpisania stosownych umów, a następnie przeszacowuje do wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Wynikowe zyski lub straty ujmuje się bezpośrednio w wynik, chyba że dany instrument wykorzystywany jest jako instrument zabezpieczający. W takim przypadku moment ujęcia w wynik zależy od charakteru powiązania zabezpieczającego.

4.7.32. Wbudowane instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe lub w umowy niebędące instrumentami finansowymi traktowane są jako oddzielne instrumenty pochodne, jeżeli spełniają definicję instrumentów pochodnych oraz ryzyko z nim związane nie jest ściśle powiązane z charakterem umowy bazowej i ryzykiem z niej wynikającym i jeżeli umowy bazowe nie są wyceniane w WGPW. Jednostka nie wyodrębnia wbudowanych instrumentów pochodnych z aktywów finansowych podlegających MSSF 9.

4.7.33. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa Kapitałowa definiuje określone zabezpieczenia wobec ryzyka różnic kursowych obejmujące instrumenty pochodne, wbudowane instrumenty pochodne oraz inne instrumenty jako zabezpieczenia wartości godziwej, przepływów pieniężnych lub inwestycji netto w jednostki działające za granicą. Zabezpieczenia ryzyka różnic kursowych w odniesieniu do uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań rozliczane są jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Przy rozpoczęciu powiązania zabezpieczającego podmiot dokumentuje tę relację między instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną oraz cele zarządzania ryzykiem, a także strategię realizacji różnych transakcji zabezpieczających. Ponadto Grupa Kapitałowa dokumentuje efektywność, z jaką zastosowany instrument zabezpieczający kompensuje zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, zarówno w chwili zaistnienia powiązania, jak i na bieżąco w późniejszych okresach.

4.7.33.1. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikowanych jako zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane są natychmiastowo w rachunku zysków i strat, wraz ze wszelkimi zmianami w wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka. Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz zmiany pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się w wynik finansowy w odniesieniu do pozycji zabezpieczanej.

Rachunkowość zabezpieczeń jest przerywana gdy instrument zabezpieczający wygasa lub zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonywany, lub gdy nie kwalifikuje się do rachunkowości

zabezpieczeń. Korekta z wartości godziwej do wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji wynikających z zabezpieczanego ryzyka jest ujmowana od tej daty na ogólnych zasadach.

4.7.33.2. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitał rezerwowy na zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zysk lub strata związane z nieefektywną częścią instrumentu ujmuje się bezpośrednio w wynik w pozycji przychody lub koszty finansowe.

Kwoty uprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach i skumulowane w kapitale własnym przenosi się na wynik finansowy w okresach, w których pozycję zabezpieczaną wpływa na wynik, w tej samej pozycji, w której znajduje się pozycja zabezpieczana. Jeżeli jednak zabezpieczona prognozowana transakcja powoduje ujęcie niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty uprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach i skumulowane w kapitale własnym przenosi się do początkowej wyceny kosztu niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań. Stosowanie rachunkowości zabezpieczeń jest wstrzymywane, gdy instrument zabezpieczający jest rozliczany, następuje sprzedaż instrumentu zabezpieczającego lub jego realizacji, albo kiedy przestaje się on kwalifikować do rachunkowości zabezpieczeń. Zyski lub straty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach i skumulowane w tym czasie w kapitale własnym pozostają w kapitale własnym i są ujmowane w wynik finansowy w momencie wystąpienia prognozowanej transakcji i jej ujęcia w wynik okresu. Jeżeli nie przewiduje się realizacji prognozowanej transakcji, zysk lub stratę skumulowane w kapitale własnym ujmuje się bezpośrednio w wynik finansowy okresu.

4.7.34. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunku

Sporządzanie sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE, wymaga dokonywania szacunków księgowych i przyjmowania założeń w odniesieniu do przyszłych zdarzeń oraz źródeł niepewności występujących na dzień bilansowy. Szacunki i założenia wpływają na ryzyko ewentualnej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w kolejnych okresach sprawozdawczych i obejmują w szczególności następujące kwestie:

- utrata wartości aktywów (w tym należności i zapasów, noty odpowiednio 24 i 22),
- wysokość stosowanych stawek amortyzacyjnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych,
- możliwość realizacji aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego (nota 15)
- wycena rezerw (nota 27),
- wycena należności i zobowiązań z tyt. nierozliczonych kontraktów budowlanych (nota 25).

W roku 2018 nie miały miejsca istotne zmiany dotyczące obszarów i metod przyjmowanych założeń. Założenia biznesowe i makroekonomiczne będące podstawą szacunków są aktualizowane na bieżąco, w zależności od zmian otoczenia jednostki oraz planów i prognoz biznesowych.

5. Przychody ze sprzedaży

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Przychody ze sprzedaży usług budowlanych	2 956 483	6 305 055
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	9 003 773	6 997 477
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	105 767	4 147 000
Przychody ze sprzedaży	12 066 023	17 449 532

Struktura geograficzna przychodów ze sprzedaży

Wszystkie przychody osiągnięte przez Grupę w 2018 roku oraz 2017 roku zrealizowane zostały na terenie Polski.

6. Segmenty operacyjne

Przychody ze sprzedaży oraz wyniki operacyjne segmentów Grupy w 2018 roku oraz 2017 roku przedstawione są w poniższych tabelach:

	Handel urządzeniami transportu wewnętrznego	Usługi serwisowe maszyn i urządzeń	Usługi projektowo- instalacyjne	Razem
Rok zakończony 31.12.2018				
Przychody operacyjne od klientów zewnętrzných	105 767	9 003 773	2 956 483	12 066 023
Przychody ze sprzedaży między segmentami	-	-	-	-
Przychody operacyjne ogółem	105 767	9 003 773	2 956 483	12 066 023
Wynik operacyjny segmentu	7 931	604 315	479 881	1 092 127

	Handel urządzeniami transportu wewnętrznego	Usługi serwisowe maszyn i urządzeń	Usługi projektowo- instalacyjne	Razem
Rok zakończony 31.12.2017				
Przychody operacyjne od klientów zewnętrzných	4 147 000	6 997 477	6 305 055	17 449 532
Przychody ze sprzedaży między segmentami	-	-	-	-
Przychody operacyjne ogółem	4 147 000	6 997 477	6 305 055	17 449 532
Wynik operacyjny segmentu	748 657	(805 231)	455 801	399 227

Wiodący klienci:

W roku 2018 Spółki Grupy zrealizowały przychody od następujących wiodących klientów:

- Klient A w segmencie Usługi serwisowe maszyn i urządzeń – 7.180.103 zł
- Klient B w segmencie Usługi projektowo-instalacyjne – 2.392.559 zł

W roku 2017 Spółki Grupy zrealizowały przychody od następujących wiodących klientów:

- Klient A w segmencie Usługi serwisowe maszyn i urządzeń – 5.857.353 zł
- Klient B w segmencie Usługi projektowo-instalacyjne – 7.266.000 zł
- Klient C w segmencie Handel urządzeniami transportu wewnętrznego – 4.077.000 zł.

Aktywa oraz zobowiązania segmentów Grupy w 2018 roku oraz 2017 roku przedstawione są w poniższych tabelach:

	Handel urządzeniami transportu wewnętrznego	Usługi serwisowe maszyn i urządzeń	Usługi projektowo- instalacyjne	Razem
Stan na 31.12.2018				
Aktywa segmentu	190 327	4 060 919	3 520 055	7 771 301
Zobowiązania segmentu	3 075	3 103 254	3 131 429	6 237 758

	Handel urządzeniami transportu wewnętrznego	Usługi serwisowe maszyn i urządzeń	Usługi projektowo- instalacyjne	Razem
Stan na 31.12.2017				
Aktywa segmentu	86 100	5 614 250	5 633 305	11 333 655
Zobowiązania segmentu	3 075	1 741 377	2 882 079	4 626 531

Dodatkowe informacje na temat segmentów Grupy w 2018 roku oraz 2017 roku przedstawione są w poniższych tabelach:

	Handel urządzeniami transportu wewnętrznego	Usługi serwisowe maszyn i urządzeń	Usługi projektowo- instalacyjne	Razem
Rok zakończony 31.12.2018				
Amortyzacja	-	322 775	206 420	529 195
Nakłady inwestycyjne	-	67 401	67 401	134 802

	Handel urządzeniami transportu wewnętrznego	Usługi serwisowe maszyn i urządzeń	Usługi projektowo- instalacyjne	Razem
Rok zakończony 31.12.2017				
Amortyzacja	-	267 901	267 901	535 802
Nakłady inwestycyjne	-	119 362	119 363	238 725

7. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	25 033	58 926
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności finansowych	7 425	1 590
Otrzymane kary i odszkodowania	-	224
Umorzone zobowiązania	4 565	-
Zwrot opłat sądowych	30 000	-
Odszkodowania z ubezpieczenia	17 803	21 926
Inne pozostałe przychody operacyjne	25 611	6 200
Pozostałe przychody operacyjne razem	110 437	88 866

8. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Odpisy aktualizujące wartość należności finansowych	-	1 669 193
Utworzenie rezerw	-	150 000
Przekazane darowizny	3 730	4 500
Szkody majątkowe	23 690	21 926
Koszty refaktur	-	195
Zapłacone odszkodowania	18 974	-
Koszty prawne i sądowe	143 129	42 476
Inne koszty	43 272	21 631
Pozostałe koszty operacyjne razem	232 795	1 909 921

9. Przychody finansowe

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Przychody z odsetek:		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (lokaty)	2 014	32 703
Pożyczki i należności	129 080	66 090
Przychody z odsetek, razem	131 094	98 793
Pozostałe przychody finansowe:		
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych	-	158
Inne przychody finansowe	-	5 008
Pozostałe przychody finansowe, razem	-	5 166
Przychody finansowe razem	131 094	103 959

10. Koszty finansowe

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Koszty odsetek:		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	41 350	31 001
Kredyty w rachunku kredytowym	-	6 122
Pożyczki	14 266	1 776
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	61	207
Koszty odsetek, razem	55 677	39 106
Zyski (straty) (+/-) z tytułu różnic kursowych:		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	589	9 515
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	(233)	18 665
Zyski (straty) (-/+) z tytułu różnic kursowych, razem	356	28 180
Pozostałe koszty finansowe:		
Odpisy aktualizujące wartość należności krótkoterminowych	-	14 877
Odpisy aktualizujące wartość pożyczek	369 542	400 935
Inne koszty finansowe	102 333	10 685
Pozostałe koszty finansowe	471 875	426 497
Koszty finansowe razem	527 908	493 782

11. Koszty według rodzaju

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Amortyzacja	529 195	535 802
Świadczenia pracownicze	4 728 151	4 959 536
Zużycie materiałów i energii	2 195 845	2 440 389
Usługi obce	5 575 889	6 101 381
Podatki i opłaty	178 293	182 601
Pozostałe koszty rodzajowe	457 385	683 233
Koszty wg rodzaju razem	13 664 758	14 902 942
Koszt sprzedanych towarów i materiałów	97 836	3 398 343
Zmiana stanu produktów, produkcji w toku	(328 868)	1 373 038
Koszt własny sprzedaży, koszty sprzedaży oraz koszty ogólnego zarządu	13 433 726	19 674 323

12. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Koszty wynagrodzeń	3 737 139	3 930 635
Koszty ubezpieczeń społecznych	995 741	1 025 703
Koszty przyszłych świadczeń (rezerwy na odprawy emerytalne)	(4 729)	3 198
Koszty świadczeń pracowniczych razem	4 728 151	4 959 536

13. Podatek dochodowy

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Podatek bieżący:		
Rozliczenie podatku za okres sprawozdawczy	-	-
Korekty podatku za poprzednie okresy	-	-
Bieżący podatek dochodowy	-	-
Podatek odroczony:		
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	(354 266)	(285 372)
Rozliczenie niewykorzystanych strat podatkowych	-	-
Odroczony podatek dochodowy	(354 266)	(285 372)
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(354 266)	(285 372)

14. Efektywna stawka podatkowa

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Wynik finansowy brutto	(1 886 875)	(4 303 341)
Podatek dochodowy wykazany w Sprawozdaniu z dochodów	354 266	285 372
Uzgodnienie podatku dochodowego z tytułu:		
Przychodów nie podlegających opodatkowaniu (+)	22 600	12 225
Kosztów trwale nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów (-)	(297 461)	(299 665)
Nieujętego aktywa na podatek odroczony od ujemnych różnic przejściowych (-)	-	(100 586)
Nieujętego aktywa na podatek odroczony od strat podatkowych (-)	(437 912)	(978 850)
Koszty podatkowe	-	263 867
Podatek dochodowy wg stawki Spółki dominującej (19%)	(358 507)	(817 637)

Efektywna stawka podatkowa w roku 2018 wyniosła -19% zaś w roku 2017 4%.

15. Odroczonego podatek dochodowy
Różnice przejściowe dotyczące składników aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Zmiana stanu obciążająca				Zmiana stanu obciążająca			
	Stan na 01.01.2018	wynik finansowy	inne dochody całkowite	Stan na 31.12.2018	Stan na 01.01.2017	wynik finansowy	inne dochody całkowite	Stan na 31.12.2017
<i>Aktywa:</i>								
Należności z tytułu dostaw i usług	74 208	(74 208)	-	-	74 208	-	-	74 208
Kontrakty budowlane	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne aktywa	1 517	(1 517)	-	-	198	1 319	-	1 517
<i>Zobowiązania:</i>								
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	14 024	-	-	14 024	27 962	(13 938)	-	14 024
Rezerwy na świadczenia pracownicze	85 827	(17 715)	-	68 112	64 085	21 742	-	85 827
Pozostałe rezerwy	113 708	(113 708)	-	-	55 259	58 449	-	113 708
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	7 328	(125)	-	7 203	25 144	(17 816)	-	7 328
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne	110 140	28 623	-	138 763	86 595	23 545	-	110 140
Inne zobowiązania	449 545	187 739	-	637 284	587 468	(137 923)	-	449 545
<i>Inne:</i>								
Nierozliczone straty podatkowe	-	-	-	-	209 457	(209 457)	-	-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	856 297	9 089	-	865 386	1 130 376	(274 079)	-	856 297

Obowiązujące w Polsce prawo dotyczące podatku dochodowego od osób prawnych podlega częstym zmianom, co skutkuje brakiem ugruntowanej praktyki oraz niejasnością i niespójnością przepisów. Sytuacja ta powoduje możliwość występowania różnic w interpretacji przepisów podatkowych przez organy państwowe i podatników. Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres do 6 lat. Istnieje ryzyko, że organy kontrolne zajmą odmienne stanowisko od stanowiska Spółki w kwestii interpretacji przepisów, co mogłoby w istotny sposób wpłynąć na wysokość zobowiązań publicznoprawnych wykazanych w sprawozdaniu finansowym.

Różnice przejściowe dotyczące składników rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Zmiana stanu obciążająca			Zmiana stanu obciążająca			Stan na 31.12.2017
	Stan na 01.01.2018	wynik finansowy	inne dochody całkowite	Stan na 01.01.2017	wynik finansowy	inne dochody całkowite	
<i>Aktywa:</i>							
Wartości niematerialne	-	39 993	-	7 219	(7 219)	-	-
Rzeczowe aktywa trwałe	304 492	400 507	-	269 089	35 403	-	304 492
Zapasy	-	-	-	7 849	(7 849)	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	-	-	-	-	-	-	-
Kontrakty budowlane	51 141	(51 141)	-	51 140	1	-	51 141
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	313	-	(489)	489	-	-
Inne aktywa	43 502	(30 059)	-	53 405	(9 903)	-	43 502
<i>Zobowiązania:</i>	-	-	-	-	-	-	-
Inne zobowiązania	-	3 742	-	-	-	-	-
<i>Inne:</i>							
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	-	-	-	(371)	371	-	-
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	399 135	363 355	-	387 842	11 293	-	399 135

16. Zysk przypadający na jedną akcję**Podstawowy**

Podstawowy zysk / (strata) na akcję wyliczany jest jako iloraz zysku / (straty) netto oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
(Strata) netto	(2 241 141)	(4 588 713)
Średnia ważona liczba akcji	1 434 368	1 515 827
(Strata) netto na jedną akcję w zł	-1,56	-3,03

Rozwodniony

Rozwodniony zysk / (strata) na akcję w obu okresach był równy podstawowemu zyskowi na akcję.

17. Wartości niematerialne**Wartość bilansowa wartości niematerialnych**

	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na 31.12.2018	139 352	302 918	442 270
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	(139 352)	(92 428)	(231 780)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2017	-	210 490	210 490
Wartość brutto na 31.12.2017	167 109	302 918	470 027
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	(160 650)	(78 382)	(239 032)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2017	6 459	224 536	230 995

Zmiany wartości niematerialnych

	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Razem
Wartość netto na 01.01.2018	6 459	224 536	230 995
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	398	-	398
Amortyzacja (-)	(6 857)	(14 046)	(20 903)
Wartość netto na 31.12.2018	-	210 490	210 490
Wartość netto na 01.01.2017	21 962	238 581	260 543
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	1 059	-	1 059
Amortyzacja (-)	(16 562)	(14 045)	(30 607)
Wartość netto na 31.12.2017	6 459	224 536	230 995

Nakłady na prace badawcze i rozwojowe

W 2018 roku oraz 2017 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła prac badawczych i rozwojowych.

18. Rzeczowe aktywa trwałe**Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych**

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Prawa do użytkowania - środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość brutto na 31.12.2018	4 032 869	825 605	474 958	1 122 822	167 812	-	6 624 066
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	(1 163 378)	(608 655)	(444 601)	(290 281)	(106 784)	-	(2 613 699)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2018	2 869 491	216 950	30 357	832 541	61 028	-	4 010 367
Wartość brutto na 31.12.2017	4 167 734	753 658	1 442 792	-	167 812	-	6 531 996
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące (-)	(984 172)	(556 742)	(731 450)	-	(88 301)	-	(2 360 665)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2017	3 183 562	196 916	711 342	-	79 511	-	4 171 331

W dniach 4 czerwca oraz 11 czerwca 2018 roku Spółka przeniosła własność prawa wieczystego użytkowania nieruchomości wraz z posadowionymi na nich budynkami w zamian za zwolnienie z długu powstałego na skutek zakupu akcji własnych o czym mowa w Nocie 32. Jednocześnie Spółka zawarła umowę najmu na czas nieokreślony sprzedanych nieruchomości z opcją wskazania podmiotu uprawnionego do odkupu tychże nieruchomości. Transakcja ta została zakwalifikowana jako umowa na finansowanie zgodnie z MSSF 15. Tym samym Spółka prezentuje w dalszym ciągu w bilansie środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne będące przedmiotem transakcji oraz zobowiązanie z tytułu przeniesienia praw do aktywów trwałych

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych

	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Prawa do użytkowania - środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w trakcie wytwarzania	Razem
Wartość netto na 01.01.2018	3 183 562	196 916	711 342	-	79 511	-	4 171 331
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	-	72 384	552 749	-	-	-	625 133
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	(128 121)	-	(149 684)	-	-	-	(277 805)
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	-	-	(832 541)	832 541	-	-	-
Amortyzacja (-)	(185 950)	(52 350)	(251 509)	-	(18 483)	-	(508 292)
Wartość netto na 31.12.2018	2 869 491	216 950	30 357	832 541	61 028	-	4 010 367
Wartość netto na 01.01.2017	3 369 512	119 740	548 874	-	22 432	6 503	4 067 061
Zwiększenia (nabycie, wytworzenie, leasing)	-	152 315	443 110	-	74 085	-	669 510
Zmniejszenia (zbycie, likwidacja) (-)	-	-	(60 045)	-	-	-	(60 045)
Inne zmiany (reklasyfikacje, przemieszczenia itp.)	-	-	6 503	-	-	(6 503)	-
Amortyzacja (-)	(185 950)	(75 139)	(227 100)	-	(17 006)	-	(505 195)
Wartość netto na 31.12.2017	3 183 562	196 916	711 342	-	79 511	-	4 171 331

Struktura własnościowa rzeczowych aktywów trwałych

Wartość bilansowa praw do użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych – środków transportu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 832.541 zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, wartość bilansowa aktywów trwałych, które zgodnie z MSSF 15 prezentowane są w aktywach bilansu pomimo przeniesienia ich własności, co zostało opisane w nocie 18 wynosi 2.869.491 zł.

Wartość bilansowa leasingowanych składników rzeczowych aktywów trwałych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 712.465 zł i składały się na nie środki transportu.

Rzeczowe aktywa trwałe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość bilansowa aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wynosiła 1.251.031 zł. Na dzień 31 grudnia 2018 roku ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań na aktywach Grupy w wysokości 2.000.000 zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość bilansowa aktywów trwałych i wartości niematerialnych, które zgodnie z MSSF 15 są prezentowane w aktywach bilansu, pomimo przeniesienia ich wartości wynosi 3.079.982 zł.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość bilansowa aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wynosiła 3.052.069 zł. Na dzień 31 grudnia 2017 roku ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań na aktywach Spółki w wysokości 7.000.000 zł.

19. Udziały w jednostkach stowarzyszonych

W dniu 18 maja 2017 roku Techmadex S.A. sprzedała 80 udziałów w spółce stowarzyszonej Predictive Service Europe Sp. z o.o., co stanowiło 100% posiadanych udziałów w tej spółce.

20. Podstawowe dane finansowe spółek zależnych

GP Energia Sp. z o.o.	Stan na	Stan na
	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa obrotowe	98 753	96 278
Aktywa trwałe	28 610	28 610
Zobowiązania krótkoterminowe	2 948 356	2 908 144
Zobowiązania długoterminowe	-	-
Kapitał przypisany właścicielom jednostki	(2 546 317)	(2 512 354)
Udziały niekontrolujące	(274 676)	(270 902)
Przychody	-	-
Koszty	(24 979)	(785 027)
(Strata) za rok obrotowy	(37 737)	(1 429 209)
w tym Zysk / (Strata) przypisany właścicielom jednostki	(33 963)	(1 286 289)
w tym Zysk / (Strata) przypisany udziałowcom niekontrolującym	(3 774)	(142 920)
Wyplacone dywidendy		-
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	4 501	(59 252)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	-	-
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	-	56 321
Przepływy pieniężne netto	4 501	(2 931)

21. Udzielone pożyczki – stan

	31.12.2018						
	Wartość pożyczek	Wartość odsetek	Odpis aktualizujący wartość pożyczek	Odpis aktualizujący wartość odsetek	Wartość netto pożyczek	Wartość netto odsetek	Wartość pożyczek wraz z odsetkami
Pożyczki długoterminowe	-	-	-	-	-	-	-
Pożyczki krótkoterminowe	2 455 143	708 865	(2 335 347)	(702 284)	119 796	6 581	126 377
Udzielone pozostałym jednostkom	2 455 143	708 865	(2 335 347)	(702 284)	119 796	6 581	126 377
Razem	2 455 143	708 865	(2 335 347)	(702 284)	119 796	6 581	126 377

	31.12.2017						
	Wartość pożyczek	Wartość odsetek	Odpis aktualizujący wartość pożyczek	Odpis aktualizujący wartość odsetek	Wartość netto pożyczek	Wartość netto odsetek	Wartość pożyczek wraz z odsetkami
Pożyczki długoterminowe	-	-	-	-	-	-	-
Pożyczki krótkoterminowe	2 527 143	618 773	(2 066 954)	(601 134)	460 189	17 639	477 828
Udzielone pozostałym jednostkom	2 527 143	618 773	(2 066 954)	(601 134)	460 189	17 639	477 828
Razem	2 527 143	618 773	(2 066 954)	(601 134)	460 189	17 639	477 828

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość pożyczek krótkoterminowych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stan na początek okresu	2 668 088	2 267 153
Zwiększenia	369 543	400 935
Utworzenie	369 543	400 935
Zmniejszenia	-	-
Rozwiązanie	-	-
Stan na koniec okresu	3 037 631	2 668 088

W 2018 roku objęto odpisem aktualizującym w wysokości 369.543 zł pożyczkę udzieloną spółce Bio GP Energia Sp. z o.o. Wartość pożyczki po uwzględnieniu powyższego odpisu wynosiła 0 zł na dzień 31 grudnia 2018 roku.

W 2017 roku objęto odpisem aktualizującym w wysokości 400.935 zł pożyczkę udzieloną spółce Bio GP Energia Sp. z o.o. Wartość pożyczki po uwzględnieniu powyższego odpisu wynosiła 268.394 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku. Spłata pożyczki jest zabezpieczona hipoteką na nieruchomościach posiadanych przez Bio GP Energia Sp. z o.o. do wysokości 2.000.000 zł.

22. Zapasy
Struktura zapasów

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Materiały	167 423	633 146
Półprodukty i produkcja w toku	37 369	173 587
Towary	9 987	9 987
Wartość bilansowa zapasów razem	214 779	816 720

Ekonomiczne korzyści ze sprzedaży zapasów spodziewane są do osiągnięcia w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stan na początek okresu	-	41 310
Zwiększenia	-	-
Utworzenie	-	-
Zmniejszenia	-	(41 310)
Wykorzystanie	-	(41 310)
Stan na koniec okresu	-	-

Na 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku zapasy nie stanowiły zabezpieczenia zobowiązań.

23. Rozliczenia międzyokresowe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	114	234
Koncesje, licencje	114	234
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	149 658	134 875
Gwarancje ubezpieczeniowe do umów budowlanych	84	7 842
Polisy, abonamenty, prenumeraty	81 799	57 226
Usługi informatyczne, dzierżawa oprogramowania	11 136	10 595
Pozostałe	56 639	59 212
Razem	149 772	135 109

24. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności
Struktura należności długo- i krótkoterminowych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Należności długoterminowe	543 999	151 202
Kaucje z tytułu usług budowlanych	179 185	109 070
Kaucje wpłacone z innych tytułów	251 290	42 132
Pozostałe należności	113 524	-
Należności krótkoterminowe	2 061 133	3 112 874
<u>Aktywa finansowe:</u>		
Należności handlowe	1 937 417	2 392 967
Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych (-)	(111 266)	(111 266)
Należności handlowe netto	1 826 151	2 281 701
Inne należności	1 671 941	1 645 456
Odpisy aktualizujące wartość pozostałych należności finansowych(-)	(1 627 151)	(1 634 576)
Kaucje z tytułu usług budowlanych	27 186	104 131
Kaucje wpłacone z innych tytułów	5 463	17 188
Pozostałe należności finansowe netto	77 439	132 199
<u>Aktywa niefinansowe:</u>		
Należności z tytułu podatków i innych świadczeń	38 598	13 988
Przedpłaty i zaliczki	126 974	283 894
Należności z tytułu rozliczenia kontraktów budowlanych	-	269 160
Pozostałe należności niefinansowe	-	139 961
Odpisy aktualizujące wartość należności niefinansowych (-)	(8 029)	(8 029)
Należności niefinansowe	157 543	698 974
Należności handlowe oraz pozostałe razem	2 605 132	3 264 076

Struktura wiekowa należności handlowych

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Należności handlowe bieżące	1 810 828	2 268 319
Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych (-)	-	-
Należności handlowe bieżące netto	1 810 828	2 268 319
Należności handlowe przeterminowane	126 589	124 648
Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych (-)	(111 266)	(111 266)
Należności handlowe przeterminowane netto, w tym	15 323	13 382
przeterminowane do 1 miesiąca	9 225	3 591
przeterminowane od 1 do 6 miesięcy	-	3 629
przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	-	18
przeterminowane powyżej roku	6 098	6 144
Należności finansowe	1 826 151	2 281 701

Odpisy aktualizujące należności handlowe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stan na początek okresu	111 266	38 300
Zwiększenia	-	72 966
Utworzenie	-	72 966
Zmniejszenia	-	-
Rozwiązanie	-	-
Stan na koniec okresu	111 266	111 266

Odpisy aktualizujące należności pozostałe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stan na początek okresu	1 634 576	33 247
Zwiększenia	-	1 603 077
Utworzenie	-	1 603 077
Zmniejszenia	(7 425)	(1 748)
Wykorzystanie	-	(1 748)
Rozwiązanie	(7 425)	-
Stan na koniec okresu	1 627 151	1 634 576

25. Należności oraz zobowiązania z tytułu umów o usługę budowlaną

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Koszty poniesione plus ujęte zyski minus straty poniesione do dnia bilansowego	538 324	12 162 545
Kwoty zafakturowane do dnia bilansowego (faktury częściowe)	(705 000)	(13 284 822)
Rozliczenie z tytułu umów na dzień bilansowy (per saldo)	(166 676)	(1 122 277)
Ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako kwoty należne:		
Od klientów w ramach umów o budowę (należności)	-	269 160
Na rzecz klientów w ramach umów o budowę (zobowiązania)	(166 676)	(1 391 437)

Zgodnie z MSSF 15 przychody z realizacji umów długoterminowych są ujmowane w momencie spełnienia (lub w trakcie spełnienia) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi.

Grupa Kapitałowa w 2018 roku, jak i w latach poprzednich, dokonywała pomiaru stopnia zaawansowania realizowanych kontraktów długoterminowych ustalając stosunek kosztów poniesionych do kosztów całego projektu.

W aktywach w pozycji „należności z tytułu rozliczenia kontraktów budowlanych” a w pasywach „zobowiązania z tytułu rozliczenia kontraktów budowlanych” prezentowane są skutki wyceny umów budowlanych wycenianych wg stopnia zaawansowania niezakończonych na dzień bilansowy.

26. Kapitały

W dniu 15 maja 2018 roku Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę w sprawie upoważnienia Zarządu do nabycia akcji własnych Spółki w celu zaoferowania pracownikom oraz uchwałę w sprawie upoważnienia Zarządu do nabycia akcji własnych Spółki w celu umorzenia. Na mocy obu uchwał w dniach od 28 maja do 4 czerwca 2018 roku Spółka nabyła 303.165 sztuk akcji Spółki po cenie 3,88 zł za akcję w celu zaoferowania pracownikom oraz w dniach od 5 czerwca do 11 czerwca 2018 roku Spółka nabyła 515.827 sztuk akcji własnych po cenie 3,88 zł za akcję w celu umorzenia.

W dniach 28 maja do 4 czerwca 2018 roku Spółka realizowała Program Motywacyjny dla pracowników Spółki, w którym Zarząd Spółki zaoferował pracownikom do nabycia łącznie 303.165 akcji własnych Spółki po cenie 3,88 zł za akcję. Z 26 osób uprawnionych, którym Zarząd złożył wstępną ofertę nabycia akcji, na ofertę odpowiedziało 4 pracowników, którzy nabyli łącznie 70.000 sztuk akcji własnych Spółki za łączną kwotę 272 tys. zł. Cena po której oferowano pracownikom akcje Spółki była równa cenie zakupu tych akcji przez Spółkę. Wynik na transakcji oferowania akcji pracownikom wyniósł więc 0 zł.

W dniu 10 grudnia 2018 roku zostało zarejestrowane w KRS umorzenie 515.827 sztuk akcji własnych Spółki.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka jest właścicielem 233.165 sztuk akcji własnych, co stanowi 23,32 % kapitału zakładowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Kapitał podstawowy Spółki składa się z 1.000.000 sztuk akcji o łącznej wartości 100.000 złotych. Akcje nie są uprzywilejowane.

Struktura kapitału zakładowego Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	zwykłe	515 000	51 500,00
Seria B	zwykłe	321 681	32 168,10
Seria F	zwykłe	163 319	16 331,90
Razem		1 000 000	100 000,00

Kapitał podstawowy – struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2018 roku struktura akcjonariatu Spółki przedstawia się następująco:

	Liczba akcji	Udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów
Dariusz Gil	262 009	26,20%	262 009	26,20%
Michał Gil	258 724	25,87%	258 724	25,87%
TECHMADEX S.A.	233 165	23,32%	233 165	23,32%
Henryk Cukier	100 000	10,00%	100 000	10,00%
Jerzy Kamecki	83 000	8,30%	83 000	8,30%
Pozostali	63 102	6,31%	63 102	6,31%
Razem	1 000 000	100,00%	1 000 000	100,00%

27. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Pracownicy Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku korzystali z odpraw emerytalno-rentowych. Odprawy emerytalno-rentowe wypłacane są pracownikom w przypadku odejścia na rentę lub emeryturę. Należna kwota odprawy jest iloczynem podstawy wymiaru nagrody z dnia nabycia uprawnienia do wypłaty i odpowiedniego, rosnącego wraz ze stażem pracy danego pracownika, współczynnika.

Ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Długoterminowe	32 911	37 501
Rezerwy na odprawy emerytalne	32 911	37 501
Krótkoterminowe	518 859	638 349
Rezerwy na odprawy emerytalne	397	535
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	325 181	413 682
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	106 628	137 479
Pozostałe zobowiązania pracownicze	86 653	86 653
Zobowiązania i rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych razem	551 770	675 850

Zmiany stanu rezerw na odprawy emerytalne:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Stan na początek okresu	38 036	34 838
Utworzone w ciągu okresu	-	3 198
Rozwiązane	(4 728)	-
Stan na koniec okresu	33 308	38 036

28. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Pożyczki od osób fizycznych	404 051	74 159
w tym kapitał	389 078	70 000
w tym odsetki	14 973	4 159
Stan na koniec okresu	404 051	74 159

W dniu 15 maja 2018 roku Grupa zawarła umowę pożyczki z Dariuszem Gilem – Prezesem Zarządu Spółki w kwocie nie mniejszej niż 700.000 zł i nie większej niż 2.000.000 zł.

29. Zobowiązania z tytułu leasingu

Grupa Kapitałowa zawarła z Europejskim Funduszem Leasingowym S.A. oraz PKO Leasing S.A. umowy leasingu finansowego dotyczące finansowania środków transportu. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość netto środków transportu użytkowanych w leasingu finansowym wynosiła 832.541 zł. Przedmioty leasingu zostały udostępnione na okresy 36 - 60 miesięcy. Po upływie tych terminów oraz wywiązaniu się ze zobowiązań Grupa ma prawo nabyć niektóre przedmioty leasingu za cenę równą wartości końcowej przedmiotu leasingu.

Wartość zobowiązań z tytułu powyższych umów na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku wynosi:

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	684 854	540 829
Długoterminowe	386 043	328 613
Krótkoterminowe	298 811	212 216

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynoszą:

	do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	Razem
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe	334 937	401 680	736 617
Koszty finansowe (-)	(36 126)	(15 637)	(51 763)
Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego	298 811	386 043	684 854

30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
<u>Zobowiązania finansowe (MSSF 9)</u>		
Zobowiązania z handlowe	940 208	918 161
Inne zobowiązania finansowe	48 264	29 759
Zobowiązania finansowe razem	988 472	947 920
<u>Zobowiązania niefinansowe (poza MSSF 9):</u>		
Zobowiązania z tytułu podatków i innych świadczeń	330 015	335 337
Zobowiązania z tytułu umów o usługę budowlaną	166 676	1 391 437
Inne zobowiązania niefinansowe	75 405	17 638
Zobowiązania niefinansowe razem	572 096	1 744 412
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	1 560 568	2 692 332

31. Zobowiązania wynikające z umowy o finansowanie aktywów trwałych

W dniach 4 czerwca oraz 11 czerwca 2018 roku Spółka przeniosła własność prawa wieczystego użytkowania nieruchomości wraz z posadowionymi na nich budynkami w zamian za zwolnienie z długu powstałego na skutek zakupu akcji własnych o czym mowa w nocie 26. Jednocześnie Spółka zawarła umowę najmu na czas nieokreślony sprzedanych nieruchomości z opcją wskazania podmiotu uprawnionego do odkupu tychże nieruchomości. Transakcja ta została zakwalifikowana jako umowa na finansowanie. Tym samym Spółka prezentuje w bilansie środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne oraz zobowiązanie z tytułu przeniesienia praw do aktywów trwałych.

32. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Przychody przyszłych okresów	8 017	8 017
Inne rozliczenia	31 233	27 097
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe razem	39 250	35 114

33. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Grupa nie zawierała transakcji ze stronami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi zawarte w 2018 i 2017 roku oraz wysokość nierozliczonych sald należności i zobowiązań z tymi podmiotami na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku zostały zaprezentowane poniżej. Pożyczki udzielone spółkom powiązаныm zaprezentowane są w Nocie 21.

	Należności		Zobowiązania	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Jednostka dominująca wobec Grupy	-	118 788	-	-
Podmioty stowarzyszone	-	-	-	-
Razem	-	118 788	-	-

	Sprzedaż		Zakup	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Jednostka dominująca wobec Grupy	-	-	125 816	241 612
Podmioty stowarzyszone	-	4 000	-	3 420
Razem	-	4 000	125 816	245 032

	Przychody finansowe		Koszty finansowe	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Jednostka dominująca wobec Grupy	-	-	-	44 520
Podmioty stowarzyszone	-	284	-	-
Razem	-	284	-	44 520

W dniach 4 i 11 czerwca 2018 roku Spółka przeniosła wartość prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z posadowionymi na nich budynkami na rzecz Mangata Holding S.A. co zostało opisane w Nocie 18.

Na mocy uchwał Walnego Zgromadzenia w sprawie upoważnienia Zarządu do nabycia akcji własnych Spółki w celu zaoferowania pracownikom oraz w celu umorzenia, w dniu 4 czerwca 2018 roku Spółka nabyła 163.319 sztuk akcji własnych po cenie 3,88 zł za akcję w celu zaoferowania pracownikom od Mangata Holding S.A. (będącej do tej daty podmiotem dominującym) oraz w dniu 11 czerwca 2018 roku Spółka nabyła 515.827 sztuk akcji własnych po cenie 3,88 zł za akcję w celu umorzenia od Mangata Holding S.A.

W dniu 18 maja 2017 roku Techmadex S.A. sprzedała 80 udziałów w spółce stowarzyszonej Predictive Service Europe Sp. z o.o., co stanowiło 100% posiadanych udziałów w tej spółce.

34. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Rachunki bankowe w PLN	308 331	1 501 103
Rachunki bankowe walutowe	-	59 279
Gotówka w kasie	29 340	28 635
Pozostałe środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	13 817	191 417
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	351 488	1 780 434

Lokując wolne środki pieniężne Spółki Grupy korzystają z usług banków o silnej i ustabilizowanej pozycji rynkowej i o stabilnym i wysokim ratingu.

35. Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Wobec pozostałych jednostek	2 018 596	4 993 518
Poręczenie spłaty zobowiązań	-	1 237 178
Udzielone gwarancje	2 018 596	3 756 340
Zobowiązania warunkowe razem	2 018 596	4 993 518

36. Prowadzone sprawy sądowe

- Sprawa z powództwa konsorcjum firm: Techmadex S.A., Atrem S.A. i GP Energia Sp. z o.o. przeciwko OGP Gaz-System S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 12.140.070 zł, z czego kwota zasądzona pozewem zostanie podzielona pomiędzy uczestników konsorcjum w proporcjach 40% dla Techmadex S.A. 40 % dla Atrem S.A. oraz 20 % dla GP Energia Sp. z o.o. Pozew wniesiono w dniu 15 lutego 2016 roku Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego. W dniu 13 marca 2019 roku strony postępowania wystąpiły do Sądu o zawieszenie postępowania na 3 miesiące na czas prowadzenia rozmów w przedmiocie ugodowego rozwiązania sporu - Sąd przychylił się do wniosku i zawiesił postępowanie na 3 miesiące.
- Sprawa z powództwa Techmadex S.A. przeciwko Eda-Serwis Sp. z o.o. w Warszawie przed Sądem Okręgowym w Łodzi o zapłatę kwoty 210.853 zł. W dniu 26 stycznia 2016 roku wydano wyrok zasądający roszczenie w całości na rzecz Techmadex S.A. W dniu 21 lutego 2019 roku Sąd wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.
- Sprawa z powództwa Techmadex S.A. przeciwko Eda-Serwis Sp. z o.o. w Warszawie przed Sądem Okręgowym w Łodzi, o zapłatę kwoty 770.206 zł. W dniu 26 stycznia 2016 roku wydano wyrok zasądający roszczenie w całości na rzecz Techmadex S.A. W dniu 21 lutego 2019 roku Sąd wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.
- Sprawa z powództwa PB ROBUD Sp. z o.o. w Gliwicach przeciwko OGP Gaz System S.A. w Warszawie (Techmadex S.A. jest interwenientem ubocznym) przed Sądem Okręgowym w Warszawie, o zapłatę 158.409 zł – wydano wyrok oddalający roszczenie w I instancji. Apelacja wniesiona przez PB ROBUD Sp. z o.o. w Gliwicach – sprawa przekazana do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który w dniu 15 lutego 2018 roku wydał wyrok korzystny dla Techmadex S.A.
- Sprawa z powództwa InterRisk Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group w Warszawie przeciwko Eda-Serwis Sp. Z o.o. w Warszawie, Przedsiębiorstwo Usługowe EKOKAN Sp. z o.o. w Tarnowie oraz Techmadex S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 1.663.376 zł z weksla (1.500.000 zł od Techmadex S.A.). Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego.
- Sprawa z powództwa Techmadex S.A. przeciwko Krzysztof Kucy (PHU Elpol Krzysztof Kucy) o zapłatę 15.903 zł. W dniu 24 marca 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wydał wyrok zasądający roszczenie. Sprawa znajduje się w toku postępowania egzekucyjnego.
- Sprawa z powództwa Techmadex S.A. przeciwko OGP Gaz-System S.A. w Warszawie przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 79.979 zł. Sprawa zakończona w I instancji wyrokiem zasądającym na rzecz Techmadex S.A. OGP Gaz-System S.A. wniósł apelację.
- Sprawa z powództwa Techmadex S.A. przeciwko Dariuszowi Kuźniewskiemu prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „kuzniewski.pl” Dariusz Kuźniewski o zapłatę 8.028 zł przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi. Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego.
- Sprawa z powództwa Techmadex S.A. oraz Atrem S.A. przeciwko spółce OGP Gaz-System S.A. o zapłatę kwoty 2.647.000 tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia uzyskanego przez OGP Gaz-System S.A., z czego kwota zasądzona pozewem zostanie podzielona w proporcjach 60% dla

Techmadex S.A. 40 % dla Atrem S.A. Pozew złożono w dniu 22 lutego 2018 roku. Sprawa znajduje się w toku postępowania rozpoznawczego.

37. Zdarzenia po dniu bilansowym

- W dniu 13 marca 2019 roku strony postępowania z powództwa konsorcjum firm: Techmadex S.A., Atrem S.A. i GP Energia Sp. z o.o. przeciwko OGP Gaz-System S.A. przed Sądem Okręgowym w Warszawie o zapłatę 12.140.070 zł, wystąpiły do Sądu o zawieszenie postępowania na 3 miesiące na czas prowadzenia rozmów w przedmiocie ugodowego rozwiązania sporu - Sąd przychylił się do wniosku i zawiesił postępowanie na 3 miesiące.
- W dniu 19 marca 2019 roku Spółka nabyła 700 sztuk udziałów w spółce zależnej GP Energia Sp. z o.o. o wartości nominalnej 50 zł każdy za cenę łączną równą 1 zł, tym samym powiększając swoje zaangażowanie kapitałowe do 95% wartości kapitału zakładowego oraz 90,5% udziału w ogólnej liczbie głosów.

38. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Działalność prowadzona przez Grupę naraża ją na następujące rodzaje ryzyka finansowego: ryzyko stopy procentowej, ryzyko utraty płynności, ryzyko walutowe, ryzyko kredytowe. Poniżej przedstawiono podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa należą:

- leasing finansowy,
- należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i zobowiązania,
- zaciągnięte pożyczki oraz kredyty bankowe.

Ryzyko stóp procentowych

Ryzyko stóp procentowych związane jest z oprocentowanymi aktywami i zobowiązaniami i występuje głównie w związku z korzystaniem przez Grupę z leasingu finansowego oraz pożyczek i kredytów bankowych. Instrumenty te oparte są o zmienne stopy procentowe i narażają Spółkę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych. Ryzyko stóp procentowych związane z istniejącym zadłużeniem zostało uznane jako relatywnie niskie z punktu widzenia wpływu na wyniki Grupy.

Ryzyko utraty płynności

Grupa utrzymuje zasoby środków pieniężnych wystarczające dla regulowania wymagalnych zobowiązań oraz monitoruje płynność finansową sporządzając okresowe raporty płynności, uwzględniające okresy wymagalności/zapadalności aktywów jak i pasywów oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Do finansowania zakupów inwestycyjnych Grupa wykorzystuje środki własne lub długoterminowe umowy leasingu finansowego zapewniając odpowiednią trwałość struktury finansowania dla tego rodzaju aktywów. Zarządzanie płynnością wspomagane jest obowiązującym systemem raportowania prognoz płynności przez Grupę.

Struktura zapadalności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego została przedstawiona w nocie 29, należności handlowych w nocie 24.

Struktura zapadalności zobowiązań z wyłączeniem zobowiązań oraz rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych przedstawiona jest poniżej:

	do 6 miesięcy	6-12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy	Razem
Zobowiązania handlowe	940 208			940 208
Zobowiązania pozostałe	123 669		1 265	124 934
Zobowiązania z tytułu rozliczeń kontraktów budowlanych	166 676			166 676
Zobowiązania z tytułu podatków	330 015			330 015
Pożyczki	78 359	325 692		404 051
Razem	1 638 927	325 692	1 265	1 965 884

Ryzyko utraty płynności zostało uznane jako relatywnie niskie.

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe może pojawić się w przypadku, gdy Grupa zawiera transakcje denominowane w walutach obcych, w związku z tym pojawia się ryzyko wahań kursów walut

W ramach podstawowej działalności operacyjnej Grupa zawiera kontrakty głównie w złotych polskich.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała znaczących aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych.

Ryzyko kredytowe

Aktywami finansowymi Grupy, narażonymi na podwyższone ryzyko kredytowe są:

- należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe, przedstawione w nocie 24. W Grupie funkcjonuje polityka oceny i weryfikacji ryzyka kredytowego związanego ze wszystkimi kontraktami, zarówno na etapie przedofertowym, jak i w trakcie realizacji. Każdy kontrahent przed podpisaniem umowy jest oceniany pod kątem możliwości wywiązania się ze zobowiązań finansowych. Ponadto Spółki Grupy współpracują ze stałymi odbiorcami o pewnej ustabilizowanej kondycji finansowej, od których osiągnięto 90% przychodów ze sprzedaży towarów i usług w 2018 roku,
- środki pieniężne, przedstawione w nocie 34.
- pożyczki, przedstawione w nocie 21, udzielone podmiotom powiązanym. Grupa na bieżąco monitoruje wyniki finansowe i sytuację majątkową pożyczkobiorców, tworząc odpisy aktualizujące,
- zobowiązania warunkowe, przedstawione w nocie 35, dotyczące głównie udzielonych gwarancji z tyt. należytego wykonania kontraktów.

W Spółce nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. .

39. Kategorie instrumentów finansowych

Wartość godziwa aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych według kategorii instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

Na dzień 31.12.2018	Zamortyzowany koszt	W wartości godziwej przez inne całkowite dochody	W wartości godziwej przez wynik finansowy	Poza MSSF 9	Razem
Długoterminowe aktywa finansowe	543 999	-	-	-	543 999
Należności i pożyczki	543 999	-	-	-	543 999
Krótkoterminowe aktywa finansowe	2 381 455	-	-	157 543	2 538 998
Należności handlowe oraz pozostałe należności	1 903 590	-	-	157 543	2 061 133
Pożyczki	126 377	-	-	-	126 377
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	351 488	-	-	-	351 488
Aktywa razem	2 925 454	-	-	157 543	3 082 997

Na dzień 31.12.2018	Zamortyzowany koszt	W wartości godziwej przez wynik finansowy	Poza MSSF 9	Razem
Długoterminowe zobowiązania finansowe	386 043	-	-	386 043
Leasing finansowy (długoterminowy)	386 043	-	-	386 043
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	1 930 078	-	166 676	2 096 754
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	1 227 216	-	166 676	1 393 892
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne (krótkoterminowe)	404 051	-	-	404 051
Leasing finansowy (krótkoterminowy)	298 811	-	-	298 811
Zobowiązania razem	2 316 121	-	166 676	2 482 797

Na dzień 31.12.2017	PiN	AWG-O	AWG-W	IUTW	ADS	IPZ	Poza MSR39	Razem
Długoterminowe aktywa finansowe	151 202	-	-	-	-	-	-	151 202
Należności i pożyczki	151 202	-	-	-	-	-	-	151 202
Krótkoterminowe aktywa finansowe	4 672 162	-	-	-	-	-	698 974	5 371 136
Należności handlowe oraz pozostałe należności	2 413 900	-	-	-	-	-	698 974	3 112 874
Pożyczki	477 828	-	-	-	-	-	-	477 828
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 780 434	-	-	-	-	-	-	1 780 434
Aktywa razem	4 823 364	-	-	-	-	-	698 974	5 522 338

Na dzień 31.12.2017

Długoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	328 613	-	-	328 613
Leasing finansowy (długoterminowy)	-	-	328 613	-	-	328 613
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	1 160 136	-	1 744 412	2 904 548
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	-	-	947 920	-	1 744 412	2 692 332
Leasing finansowy (krótkoterminowy)	-	-	212 216	-	-	212 216
Zobowiązania razem	-	-	1 488 749	-	1 744 412	3 233 161

Noty dotyczące okresu porównywalnego nie były przekształcane zgodnie z przepisami przejściowymi MSSF 9

Użyte skróty:

PiN pożyczki i należności

AWG-O Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – przeznaczone do obrotu

AWG-W Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej

IUTW Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

ADS Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

IPZ Instrumenty pochodne zabezpieczające

Poza MSR 39 Aktywa poza zakresem MSR 39

ZWG-O Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – przeznaczone do obrotu

ZWG-W Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej

ZZK Zobowiązania finansowe wyceniana według zamortyzowanego kosztu

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Na dzień 31.12.2018	Przychody/koszty z tytułu odsetek	Zyski/straty z tytułu różnic kursowych (wycena bilansowa)	Utworzenie/rozwiązanie odpisów aktualizujących	Zyski/straty z tytułu różnic kursowych (zrealizowane)	Zyski/straty z tytułu wyceny	Razem
Długoterminowe aktywa finansowe	-	-	-	-	-	-
Należności i pożyczki	-	-	-	-	-	-
Krótkoterminowe aktywa finansowe	148 404	589	(422 919)	-	-	(273 926)
Należności handlowe oraz pozostałe należności	24 198	-	(36 067)	-	-	(11 869)
Pożyczki	122 192	-	(386 852)	-	-	(264 660)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 014	589	-	-	-	2 603
Aktywa razem	148 404	589	(422 919)	-	-	(273 926)
Długoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-
Leasing finansowy	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	(51 482)	(179)	-	(767)	-	(52 428)
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	(67)	(179)	-	(767)	-	(1 013)
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne (krótkoterminowe)	(10 066)	-	-	-	-	(10 066)
Leasing finansowy	(41 349)	-	-	-	-	(41 349)
Zobowiązania razem	(51 482)	(179)	-	(767)	-	(52 428)

Na dzień 31.12.2017	Przychody/koszty z tytułu odsetek	Zyski/straty z tytułu różnic kursowych (wycena bilansowa)	Utworzenie/rozwiązanie odpisów aktualizujących	Zyski/straty z tytułu różnic kursowych (zrealizowane)	Zyski/straty z tytułu wyceny	Razem
Długoterminowe aktywa finansowe	-	-	-	-	-	-
Należności i pożyczki	-	-	-	-	-	-
Krótkoterminowe aktywa finansowe	98 792	(9 515)	(2 075 229)	413	-	(1 985 539)
Należności handlowe oraz pozostałe należności	14 876	-	(1 674 294)	413	-	(1 659 005)
Pożyczki	51 213	-	(400 935)	-	-	(349 722)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	32 703	(9 515)	-	-	-	23 188
Aktywa razem	98 792	(9 515)	(2 075 229)	413	-	(1 985 539)
Długoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-	-
Leasing finansowy (długoterminowy)	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	(39 105)	654	-	(19 733)	-	(58 184)
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	-	654	-	(19 733)	-	(19 079)
Kredyty, pożyczki, inne instrumenty dłużne (krótkoterminowe)	(7 897)	-	-	-	-	(7 897)
Leasing finansowy (krótkoterminowy)	(31 001)	-	-	-	-	(31 001)
Pozostałe zobowiązania finansowe	(207)	-	-	-	-	(207)
Zobowiązania razem	(39 105)	654	-	(19 733)	-	(58 184)

40. Informacja o przeciętnym zatrudnieniu

	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2017
Pracownicy umysłowi	25	27
Pracownicy fizyczni	23	20
Przeciętne zatrudnienie	48	47

41. Informacja o wynagrodzeniu organów zarządzających i nadzorczych
Wynagrodzenia członków Zarządu

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	240 000	200 000
Razem	240 000	200 000

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	175 156	370 928
Razem	175 156	370 928

42. Informacja o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

	Rok zakończony 31.12.2018	Rok zakończony 31.12.2017
Badanie rocznych sprawozdań finansowych	39 000	36 250
Pozostałe usługi	-	-
Razem wynagrodzenie audytora	39 000	36 250

43. Wybrane dane finansowe z przeliczeniem na EURO

	w PLN		w EUR	
	Rok	Rok	Rok	Rok
	zakończony	zakończony	zakończony	zakończony
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Rachunek zysków i strat				
Przychody ze sprzedaży	12 066 023	17 449 532	2 831 270	4 098 443
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(1 490 061)	(4 045 846)	(349 640)	(950 264)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(1 886 875)	(4 303 341)	(442 752)	(1 010 743)
Zysk (strata) netto	(2 241 141)	(4 588 713)	(525 880)	(1 077 770)
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego	(2 237 367)	(4 445 793)	(524 994)	(1 044 202)
Zysk na akcję (PLN)	(1,56)	(2,93)	(0,37)	(0,69)
Rozwodniony zysk na akcję (PLN)	(1,56)	(2,93)	(0,37)	(0,69)
Średni kurs PLN / EUR w okresie	x	x	4,2617	4,2576
Rachunek przepływów pieniężnych				
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(1 498 480)	(2 378 541)	(351 616)	(558 658)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	77 938	31 371	18 288	7 368
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(8 404)	(391 149)	(1 972)	(91 871)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(1 428 946)	(2 738 319)	(335 300)	(643 160)
Średni kurs PLN / EUR w okresie	x	x	4,2617	4,2576
Bilans				
Aktywa	7 771 301	11 333 655	1 807 279	2 717 316
Zobowiązania długoterminowe	420 219	375 897	97 725	90 124
Zobowiązania krótkoterminowe	5 817 539	4 250 634	1 352 916	1 019 117
Kapitał własny	1 533 543	6 707 124	356 638	1 608 076
Kurs PLN / EUR na koniec okresu	x	x	4,3000	4,1709

44. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Spółki oraz ogłoszone do publikacji w dniu 21 marca 2019 roku.

Dariusz Gil
Prezes Zarządu Techmadex S.A.

Monika Król
Dyrektor finansowy Techmadex S.A.

Warszawa, 21 marca 2019 roku